

Θεσσαλικά γράμματα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 1) 'Ονειρόδεντρα - Ποίημα Στ. Δάφνη.
- 2) 'Αγωνία - Ποίημα Λιμλ. Στ. Δάφνη.
- 3) 'Η 'Επίδραση τοῦ Θεάτρου στο κοινωνικό σύνολο - Φώτου
[Γιοφύλλη.
- 4) Παράγραφοι - Πρόζα Τάκη Δόξα.
- 5) Κένταυρος Νέσσοσ - Ποίημα Ζοζέ ντ' 'Ερρεντιά. 'Απόδοση
[Χ. Τσαπάλα.
- 6) Πρόκος 'Ερπετός - Διήγημα Λάμπρου Βηλαώρα.
- 7) Σιωπή - Ποίημα Τασίας 'Αδάμ.
- 8) Τò 'Ανατολίτικο - Ποίημα Κ. Κοζόροβιτς.
- 9) Τò Θῦμα τοῦ Νόμου - Διήγημα Μαριόννας Μπ. 'Αννίνου.
- 10) Τ' ἀχάριστα πουλιά - Ποίημα Γιάννη 'Αηδονοπούλου.
- 11) Μιά ἐκθεση στήν 'Αθήνα - Φώτου Γιοφύλλη.
- 12) 'Ανθρώπινο - Ποίημα Γιάννη Φλιασίου.
- 13) 'Από τò παράθυρο τοῦ τραίνου - Τάκη Κρόκιου.
- 14) Οἱ Ταπεινοὶ τῆς Τέχνης - Παγασαίου.
- 15) Προσευχή στή Φύση - Γ. Κ. Ζωγραφάκη.
- 16) 'Αρχαῖα Θεσσαλικά Νομίσματα [Β'.] Κώστα Οἰκονομάκη.
- 17) Εἰς τὸν 'Ιππόδρομον τῆς Λαρίσης - Δ. Χατζηγιάννη.
- 18) 'Η Τουριστικὴ κίνηση στή Λάρισα - Φυσιολάτρη.
- 19) «Γυμνὸ» - Πρόζα Σούλα Πεζοῦ.
- 20) 'Ονειρα - Πρόζα Ι. Διγενάκη.
- 21) 'Η Πνευματικὴ καὶ Καλλιτεχνικὴ κίνηση.
- 22) Βιβλιοκρισία.
- 23) 'Εκδόσεις.
- 24) 'Αλληλογραφία.

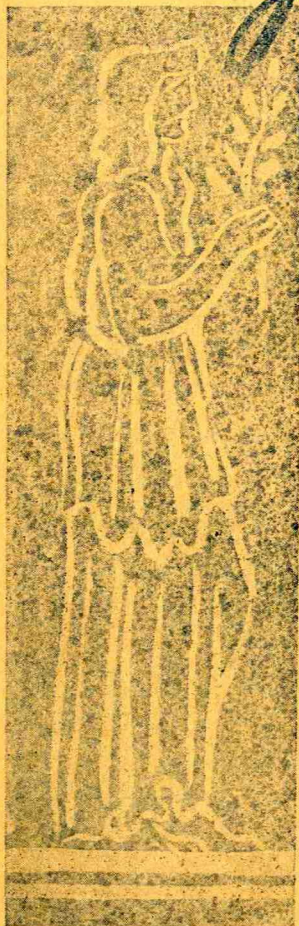
Στὸ ἄλλο τεῦχος διήγημα τοῦ κ. Δημ. Βουτυρά, εἰδικὰ γραμ-
μένο γιὰ τὰ «Θεσσαλικά Γράμματα».

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ
ΟΜΙΛΟΥ ΔΙΑΝΘΟΥΜΕΝΩΝ
ΦΙΛΟΤΕΧΝΩΝ ΛΑΡΙΣΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ

ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 1935

6

“ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,,

ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ - ΤΕΧΝΕΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΣΤΗ ΛΑΡΙΣΑ ΑΠ' ΤΟΝ

«ΟΜΙΛΟ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ & ΦΙΛΟΤΕΧΝΩΝ ΛΑΡΙΣΗΣ»

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ: ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΧΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γραφεία: Στοά Παλάκα ᾽Αριθ. 2

Διεύθυνση: «ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» Λάρισα

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: ᾽Ετησία Δρ. 75 ᾽Εξάμηνη Δρ. 40 ᾽Αμερικῆς Δολ. 2 ᾽Εξωτερικοῦ Γαλ. Φράγ. 30

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ: ᾽Ολόκληρη σελίδα Δρ. 1000 τὸ χρόνο, τελευταία σελίδα ἐξωφύλλου Δρ. 2500,

ἢ λοιπὲς κατὰ συμφωνία

Καλλιτεχνικὴ ἐπίβλεψη: κ. ΑΝΤ. ΝΙΚΟΥΛΗ

“Φ Λ Ο Γ Α,,

Μηνιαῖο Φιλολογικὸ Περιοδικὸ

δημιουργικῆς πρωτοπορείας

Διευθυντῆς ὕλης

κ. ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΛΙΑΣΙΟΣ

Γραφεία: Πειραιῶς 42 β'

᾽Α θ ἦ ν α

“ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΦΥΛΛΑ,,

Μηνιαῖο Περιοδικό: Λογοτε-

χνία, ᾽Επιστῆμες, Πολιτικῆ.

᾽Εκλεκτοὶ Συνεργάτες του τῶν

Γραμμάτων καὶ τῆς Τέχνης.

Διευθυντῆς:

Ο ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΓΑΝΟΣ

Γραφεία: Καρόρη 13α'. — ᾽Αθῆναι

ΣΗΜ.— ᾽Ολοι οἱ καλοὶ φίλοι ποὺ ἐχτιμοῦν καὶ ἀγαποῦν τὴ μεγάλη μας προσπάθεια, ἔχοντες ὑπ' ὄψει τους τὶς μεγάλες θυσίες στὶς ὁποῖες ὑποβαλλόμαστε, παρακαλοῦνται θερμὰ νὰ ἐμβάσουν τὶς συνδρομὲς τους.

ΕΚΔΟΣΗ: Κ. ΤΟΥΦΕΞΗ - ΛΑΡΙΣΑ

‘ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,

ΜΗΝΙΑΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Χρόνος Α'. Τεύχος 6-7 | Λάρισα 1η ᾽Ιουνίου 1935 | Τιμὴ Δραχ. 8

ΟΝΕΙΡΟΔΕΝΤΡΑ

Φανταχτερὰ ὄνειρόδεντρα, λουλούδια,
κι' ὄλ' ἀπὸ φῶς, σὲ ἀπόκοσμη μιὰ γῆ!
Καὶ νᾶρχωμαι γιὰ νέα, γιὰ νέα τραγούδια
στὸν ᾽Ερωτα: μιὰ ἀστέρευτη πηγὴ!..

Στὸ τάσι τῶν χεριῶν, ὦραν τὴν ὦρα,
τὴν εὐτυχία σου θᾶπινες, καρδιά.
Μὰ πῆρε τὰ ὄνειρόδεντρα μιὰ μπόρα
καὶ τ' ἄνθια σου, ὄλα φῶς, μιὰ σκοτιδιά.

Τώ ρα, ῥωτάω τὰ σύγνεφα, τ' ἀστέρια,
τρελλὸς κι' ὄλο ῥωτάω: ποῦ θὰν τῆ βρω
τὴν εὐτυχία ποῦ μοῦφυγε ἀπ' τὰ χέρια
σὰν τὸ νερό;

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΓΩΝΙΑ

Κανεὶς δὲν εἶναι γιὰ νὰ δῆ
ποῦ μ' ἔχουν δέσει στὸ σταυρό,
καὶ μ' ἔν' ἀγκαθερὸ κλαδί
μοῦχουν πληγῶσει τὸ πλευρό.

Καὶ μόνο τρέμει ἀπὸ ψηλὰ
τὸ μισοφέγγαρο λειψό,
καὶ μὲς στὸ στόμα μὲ φιλᾶ
κάθε ποῦ λέω: διψῶ.

ΑΙΜΙΛΙΑ ΣΤ. ΔΑΦΝΗ

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ

Του κ. ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ

ΕΝΑΣ από τους σπουδαιότερους τρόπους για νάρθη ή σκέψη των διανοουμένων και η γνώση και πείρα των μορφωμένων μπροστά στο κοινό είναι και το θέατρο. Παράλληλα με το βιβλίο, μά πολύ παλαιότερα, το θέατρο έφερνε αυτή την επικοινωνία. Σήμερα τα ξεπερνά όλα ο Τύπος. Η έφημερίδα δίνει στο μεγάλο κοινό ό,τι θέλει από τη σκέψη των διανοουμένων, από τη γνώση και την πείρα των μορφωμένων και τα δίνει απλά και εύκολα ώστε όλοι να μπορούν κάτι ν' άρπάξουν. Είναι λοιπόν φανερό πως στις σημερινές κοινωνίες την μεγαλύτερη επίδραση στη μόρφωση και την ανατροφή των μαζών την παίζει η καθημερινή έφημερίδα. Κάτι δίνει βέβαια και το σχολείο και σε μερικές χώρες, προπάντων στις Καθολικές, και η θρησκεία. Μά κυριώτατα τη μεγαλύτερη επίδραση έξασκει παντού ο Τύπος.

Το θέατρο έρχεται άμέσως κατόπι. Ακόμη πριν και από το βιβλίο. Αυτό βγαίνει και από τον αριθμό των θεατών των θεάτρων, που είναι πάντα μεγαλύτερος από εκείνον των αναγνωστών των βιβλίων. Μά και μία παράσταση θεάτρου πάντα γίνεται αντικείμενο για συζήτηση περισσότερο από ένα βιβλίο, όταν πάρουμε τους μέσους όρους.

Είναι λοιπόν φυσικό το θέατρο να έξασκη επίδραση στο κοινωνικό σύνολο άρκετά σημαντικό και νάρ-

χεται σ' αυτό το ζήτημα δεύτερο, δηλαδή μετά τον τύπο.

Κατά τα τελευταία χρόνια ωστόσο πρέπει να προστεθή και ο κινηματογράφος μέσα στη σειρά των τρόπων που έρχεται η σκέψη των διανοουμένων μπρος στ' μεγάλο κοινό. Μάλιστα πρέπει ο κινηματογράφος, σύμφωνα με τη μεγάλη του διάδοση, νάρχεται μεταξύ από τον τύπο και από το θέατρο. Δηλαδή πρέπει νάρχη μεγαλύτερη επίδραση από το θέατρο. Όσο αυτό είναι συζητήσιμο. Ο κινηματογράφος έχει βέβαια μεγαλύτερη έπαφή με το κοινό, μά φαίνεται πως έχει μικρότερη επίδραση από το θέατρο. Υπάρχουν, φυσικά, λόγοι που κάνουν να συμβαίνει αυτό.

Η αρχή του θεάτρου φαίνεται πως γενικά αρχίζει από τη θρησκεία. Όποιος σκεφθή τι χρησιμεύει σήμερα το θέατρο στο μεγάλο κοινό, υποθέτει πως μπορεί το θέατρο να δημιουργήθηκε με άπλο διασκεδαστικό σκοπό και κατόπιν επήρε και διδακτική μορφή. Όσο δεν συμβαίνει αυτό. Είναι έξακριβωμένο ιστορικά πως σ' όλα τα μέρη το θέατρο άρχισεν από τη θρησκεία. Στην Ελλάδα είχε άφορμή να δημιουργηθή από τις τελετές του Διονύσου και από άλλα θρησκευτικά πανηγύρια. Στην Κίνα και στην Ιαπωνία, όπου υπάρχει άρχαιότατο θέατρο, η αρχή ήταν κ' εκεί θρησκευτική. Το ίδιο συνέβη και στους Βόρειους λαούς. Και κατόπιν από τη σκοτεινή άμβλεια του Μεσαίωνα, όταν άρχισε να

γεννιέται θέατρο, πάλιν έγινε θρησκευτικό, χριστιανικό τώρα, με τα Μυστήρια.

Είναι λοιπόν φανερό πως το θέατρο γενικά στην αρχή του δεν ήταν άπλη ψυχαγωγία. Δεν είχε σκοπό να περάση μ' αυτό ευχάριστα ή ώρα. Ήταν αντίθετα «μυσταγωγία», θρησκευτική τελετουργία. Και, φυσικά, κ' η επίδρασή του στο λαό ήταν επίδραση ήθικης διδασκαλίας μετάδοση άρχων και δογμάτων.

Το θέατρο έφερνε μπρος στον κόσμο μερικά βασικά θρησκευτικά διδάγματα και έτοποθετούσε την ήθικη στις κύριες γραμμές της.

Ανάλογη λοιπόν ήταν κ' η επίδραση. Ο άρχαίος θεατής επήγαινε στο θέατρο για να ευχαριστηθή με μία θρησκευτική έορτή, μά και για να πάρη και μερικά διδάγματα.

Πρωταρχικά το θέατρο ήρθε με σκοπό να έχη μίαν επίδραση στο κοινωνικό σύνολο.* Και αυτή την επίδραση την είχε χωρίς καμμία άμφιβολία.

Η επίδραση του θεάτρου και των πορισμάτων του στο κοινωνικό σύνολο έξακολούθησε και στους νεώτερους χρόνους. Αυτό διακρίνεται φανερά και στο παλιό Γαλλικό θέατρο με τους τραγικούς του, μά

και με το Μολιέρο. Η ξεκαθαρισμένη ήθικη και η θέση κάθε έργου εκείνης της έποχής δείχνει πως το θέατρο έρχεται μπροστά στο κοινωνικό σύνολο για να του δώση ιδέες και ήθικα πορίσματα. Και αυτό το κατάφερε. Ακόμα και στο θέατρο του Σαίξπηρ, στην ισχυρότατη αυτή μορφή θεάτρου που γνώρισεν ο κόσμος, φαίνεται ο σκοπός να επίδραση το θέατρο στο κοινωνικό σύνολο. Και δεν υπάρχει συζήτηση πως η επίδραση ήταν ζωηρή.

Ακόμα και κατόπι, και μέσα στον περασμένο αιώνα, το θέατρο είχε μεγάλη επίδραση στο κοινωνικό σύνολο.

Μά άς ίδουμε τι γίνεται σήμερα στον τόπο μας, γιατί αναγκαστικά η μελέτη μας πρέπει να πάρη αυτά τα όρια του χρόνου και του τόπου.

Μία σηνή του άρχαιότατου Έλληνικού θεάτρου με θρησκευτικό περιεχόμενο.

Το σημερινό Έλληνικό θέατρο δεν είναι αυτόνομο. Κάθε άλλο μάλιστα. Βέβαια κάνουμε προσπάθειες για την δημιουργία θεάτρου καθαρά Έλληνικού, μά αυτές ακόμα δεν έφτασαν σε άποτελέσματα άξια προσοχής. Έξ άλλου αυτή την προσπάθεια το έπίσημο Κράτος, αντί να την ενισχύση, την πολεμάει με όλους τους τρόπους και προπάντων με το «Έθνικό θέατρο». Το θεάτρο μας λοιπόν είναι

παράρτημα και εξάρτημα του ξένου θεάτρου. Παίζει κυρίως ξένα έργα ή κακές μιμήσεις ξένων. Και ο κόσμος αυτό βλέπει και από αυτό παθαίνει την οποία δήποτε επίδραση το κοινωνικό μας σύνολο.

Η εξέλιξη λοιπόν του ξένου θεάτρου έφερε στον τόπο μας και τις τελευταίες μορφές του. Η έκφύλιση του Γαλλικού και κατόπι του Γερμανικού θεάτρου έγέμισε την Έλληνική σκηνή με τη φάρσα, που δεν έχει κανένα ουσιαστικό περιεχόμενο, παρά τη ρηχή και άκοπη διασκέδαση. Έπειτα το Γαλλικό δράμα έδίδαξε και στον τόπο μας το κοινωνικό ξεχαρβάλωμα και προπάντων την μοιχεία.

Παράλληλα η εξέλιξη του μουσικού θεάτρου έξω μ'αξ έφερε την όπερέττα, που έφθασε στον τόπο μας στο ανώτατο σημείο της ακαλαισθησίας και της προστυχιάς.

Και, σαν να μην έφθαναν αυτά, το περιεχόμενο των χυδαιότερων και αισχροτέρων βαριετέ έξεχύθη στις Αθηναϊκές σκηνές με το όνομα της επιθεώρησης...

Αυτή είναι η σημερινή κατάσταση του Έλληνικού θεάτρου στο σύνολό του. Υπάρχουν και μερικές σπάνιες εξαιρέσεις. Δηλαδή έμφανίζονται σκορπιστές παραστάσεις ξένων έργων με αξία, που κινούν κάποιες σκέψεις. Μά αυτά είναι τόσο λίγα!... Μπορούμε να πούμε πως αυτά δεν τά βλέπει περισσότερο από το ένα πενηκοστό του κοινού μας: είκοσι στους χίλιους.

Βέβαια και τώρα και πάντα το θέατρο έξασκεί την επίδρασή του στο κοινωνικό σύνολο. Αυτό δεν μπορούμε να το άρνηθούμε. Γι' αυτό και η παρακμή και χυδαιότης του θεάτρου μας έχει θετική και βέβαια κάκιστη επίδραση στο κοινωνικό μας σύνολο.

Οί θεατές, που βλέπουν συχνά και έξακολουθητικά επίπολαιες και κακές φάρσες, γίνονται σιγά-

σιγά επίπολαιοι. Κ' έτσι βλέπουμε το θέαμα ανθρώπων που, σε συζητήσεις άξιες προσοχής, ανακατεύονται για να πετάξουν ένα καλαμπούρι ή μιá άνοησία άρλουμποειδή, που την πιστεύουν ως πνεύμα... Και γενικά ή σκέψη του θεατού πέρνει ρηχό και άνόητο δρόμο με την συνεχή τροφή της επίπολαιης φάρσας.

Έπειτα οί θεατές του γαλλικού δράματος, με τις μοιχείες και άλλες κοινωνικές πληγές του, που διαλύει την οικόγένεια, χωρίς να φέρη και τó αντίσταθμισμα αυτής της καταστροφής έχει κάμη καταστροφική και αισχροτάτη επίδραση το κοινό μας. Έχει κάμη το θεατή να θεωρή σωστούς και φυσικούς τόσους έκφυλισμούς και τόσες άνηθικότητες αντίθετες με τη φύση. Γι' αυτό και το ξένο δράμα, πλάι στην ξένη φάρσα, έφερε καταστροφές στο κοινωνικό μας σύνολο.

Μά και η όπερέττα κ' ή επιθεώρηση άποτελείωσαν το έργο κατά τον πιό αισχρο τρόπο. Η όπερέττα κάνει τη σκέψη του πλήθους πιό επίπολαιη και την ήθική του πιό κινητή, χωρίς βάση και χωρίς κάποιες άρχές. Και παράλληλα ή επιθεώρηση, με την φανερή αισχροτητά της, με τις άνοστιές και τις βρωμιές της άπάνω στη γυναικίσια λειτουργία, φέρνει την άδιαντροπία και μεγαλώνει την έπιπολαιότητα του κοινού. Κοντά στ' άλλα μάλιστα τελευταία οί επιθεωρήσεις έχουν γιομίση και από τά «νούμερα» της βρωμερης όμοφυλοφιλίας. Και μπροστά σε πλήθη κόσμου, και μάλιστα γυναικείου και νεολαίας, άνεμπόδιστα κηρύσσεται ή πιό κατάπτυστη διαστροφή και βλαστήμια κατά της φύσης και της ιερής γυναικίσιας λειτουργίας... Ός εκεί έφθάσαμε! Και όμως ούτε ή Αστυνομία, ούτε ή Πολιτεία, ούτε κανείς δεν φροντίζει να έμποδίση την ώραία αυτή επί-

δραση του θεάτρου μας στο κοινωνικό σύνολο!

Φίλος δημοσιογράφος, που κατά δυστυχία συνθέτει και επιθεωρήσεις, μου έλεγε τελευταία με κάποιαν έκπληξη:

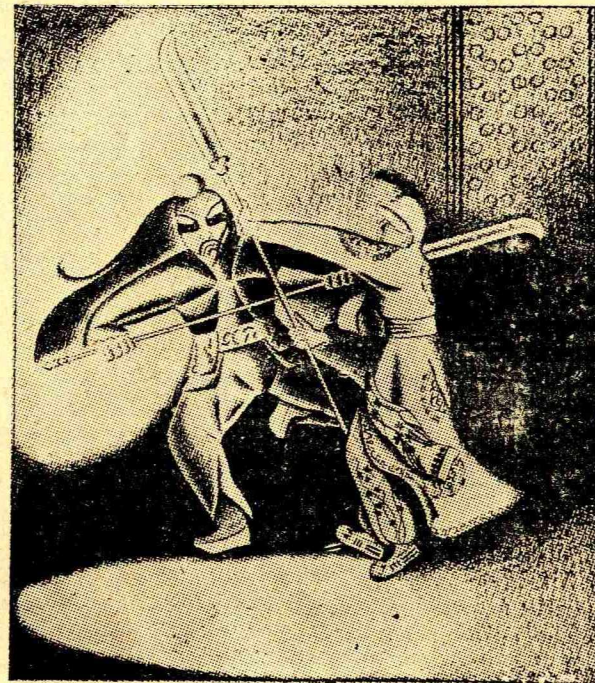
— Φαντάσου κάτι περίεργο, άν μπορείς: σ' ένα χωριό εύρηκα ανθρώπους που ποτέ στη ζωή τους δεν είδαν θέατρο! Τί πρόοδο λοιπόν μπορούν να έχουν αυτοί οί άνθρωποι;

Έκείνη τη στιγμή δεν έ κρατήθηκα.

— Φίλε μου, του είπα, είναι εύτυχοι αυτοί. Νά τους λείπη τέτοια πρόοδος! Όχι. Δεν τους χρειάζεται. Γιατί να ιδούν θέατρο; Για ν' άκούσουν άνοησίες; Για να γίνουν επίπολαιοι και να μην μπορούν πιά να σκεφθούν θετικά και πρακτικά; Η για να ιδούν γυμνούς γυναικείους και ν' άκούσουν τά ώραία διδάγματα των έκφύλων τύπων της Όμοιότητας;...

Ο φίλος έπροσπάθησε ν' άμυνθώ. Ηθελε να πη πως πάντα ένα νέο θέαμα, άποτελεί μιá νέα γνώση και μιá νέα πείρα κι' έτσι πάντα είναι χρήσιμο. Μά όταν του άπό-

δειξα πως ή καταστροφική επίδραση του θεάτρου μας ξεπερνά κάθε όριο, έδέχθηκε να συμφωνήσει. Και άπόμεινε ή δικαιολογία: «Τέλος πάντων το θέατρο είναι και έπιχείρηση, άπό την οποία ζή τόσος κόσμος». Μά μήπως και στα καταγώγια των οίκων άνοηής δε ζή τόσος κόσμος; Μήπως κ' ή σωματεμπορία δεν είναι μιá έπιχείρηση;

Μία σκηνή του Κινεζικού θεάτρου με θρησκευτικό περιεχόμενο.

Αυτή είναι ή κατάσταση. Και όμως όλη αυτή ή παρακμή κι' όλη αυτή ή έλεεινότης δεν είναι δικαιολογημένα πράγματα. Γιατί ξερούμε πως όταν το θέατρο δώση και το καλύτερο, ο κόσμος τρέχει να τó ιδώ. Μά το καλύτερο αυτό σήμερα είναι τόσο σπάνιο, που γενικά το θεατρό μας έχει κακήν και όληθρια μόνον έπίδραση στο κοινωνικό σύνολο.

Μπορούσε όμως το θέατρο να φέρη μπροστά στο κοινό νέες ιδέες, νέες συζητήσεις και να τó κάμη να σκεφθώ σύμφωνα με τις πραγματικές καταστάσεις της ζωής και της φύσης. Έξ άλλου μπορούσε το θεατρό μας να δώση στο κοινό του εύχαριστη καθαρά καλλιτεχνική

κές ένωμένες με καλλιέργεια διανοητική, με στερεότητα στη σκέψη, με πλατύτερες αντιλήψεις... Πόσα και πόσα μπορούσε να κάμει το σημερινό θέατρο στην Ελλάδα!

Και όμως όχι μονάχα δεν κάνει τίποτε, μα φέρνει και την καταστροφή. Μεταδίδει όλη την άνηθικότητα, την επιπολαιότητα, τη διαστρέβλωση του γούστου και των φυσικών όρμων του ανθρώπου... Είναι αληθινά τρομερό και θλιβερό μαζί.

* *

Ένα δρόμο εργασίας μορφωτικής για το κοινωνικό σύνολο με πρόγραμμα πραγματικό και με αδιάκοπη προσοχή έχει εφαρμοσθή κατά τα τελευταία χρόνια στη Ρωσία. Έτσι ο θεατής εκεί έχει μορφωθεί και πηγαίνει στο θέατρο με ανώτερες αξιώσεις. Πηγαίνει όχι για να έρεθισθή ή να ιδη επιπολαιότητες και βρωμίες. Πηγαίνει να ιδη κάτι ουσιαστικό, για να μπορέσει απάνω σ' αυτό να συζητήσει και να βγάλει διδάγματα για την πρόοδό του.

Μια ανταπόκριση από τη Μόσχα εμφανίζει πράγματα ενδιαφέροντα για τους θεατές του Σοβιετικού θεάτρου. Άς ιδούμε τι γράφει:

«Πριν άνεβαστή το κάθε έργο στο θέατρο, αποτελεί θέμα συζητήσεων, όχι μονάχα μεταξύ συγγραφέων, ήθοποιών και έπαγγελματιών της τέχνης, μα και μεταξύ σοβαρών θεατών, σε τρόπο που το θέατρο γά μήν αποτελή πιά τόπο για διάσκεδαση μόνο, μα και τόπο όπου ν' ακούγονται νέα διδάγματα. Το ίδιο λοιπόν μπορεί, όπως κ' η φιλολογία, ν' ανταποκριθή και το θέατρο στη σύγχρονη ζωή, στα κοινωνικά προβλήματα του πραγματικού βίου, στις νέες κατευθύνσεις, στα ήθικα ζητήματά, στη ζωή τέλος της κομμουνιστικής νεολαίας, των σπουδαστών κ.λ.π. Για μια εποχή πλούσια σε γεγονότα, όπως

είναι ή Ρωσική επανάσταση, τα θέματα αυτά είναι άνεξάντλητα. Έτσι το θέατρο βρίσκεται στην πραγματική τροχιά του και οι άνθρωποι του ποτισμένοι από την ιδέα της μόρφωσης των μαζών, δουλεύουν με πίστη και θερμότητα. Να γιατί ο νέος θεατής δένεται στενά με το θέατρο και ένωτίζεται με τον τρόπο που επιθυμεί κι' ο ίδιος, τα διδάγματά του».

Αυτά γίνονται στη Σοβιετική Ρωσία. Βέβαια που όλη ή συστηματική εργασία απάνω στο θέατρο αποβλέπει εκεί κύρια στην προπαγάνδα των μπολσεβικικών προγραμμάτων και των άλλων ζητημάτων του τόπου εκείνου. Γι' αυτό έχουν την πεποίθηση οι Ρώσοι πως το θεάτρό τους «βρίσκεται στην πραγματική τροχιά του».

Με κάποιες αναλογίες και το δικό μας θέατρο θα μπορούσε να μπη στην πραγματική τροχιά του. Για να γίνη αυτό, υπάρχει ανάγκη να συστηματοποιηθή και το δικό μας θέατρο και να προχωρήσει με πραγματικό πρόγραμμα και αδιάκοπη προσοχή. Έμεις όμως δεν θα κάμουμε το ίδιο πρόγραμμα στο περιεχόμενο. Έμεις έχουμε στον τόπο μας άλλα «ένδιαφέροντα» και άλλες «κοινωνικές συνθήκες». Απάνω σ' αυτά πρέπει να εργασθούμε. Όχι για να προπαγανδίσουμε πολιτικά προγράμματα, μα για να αντιδράσουμε στις ήθικες και διανοητικές καταστροφές που φέρνει ως τώρα το θεάτρό μας και από το άλλο μέρος για να διδαχθή το κοινωνικό σύνολο ένα δρόμο πιο σύμφωνο με τα διδάγματα της φύσης, με τις ανάγκες της ζωής, με τ' ανώτερα διανοητικά προβλήματα...

* *

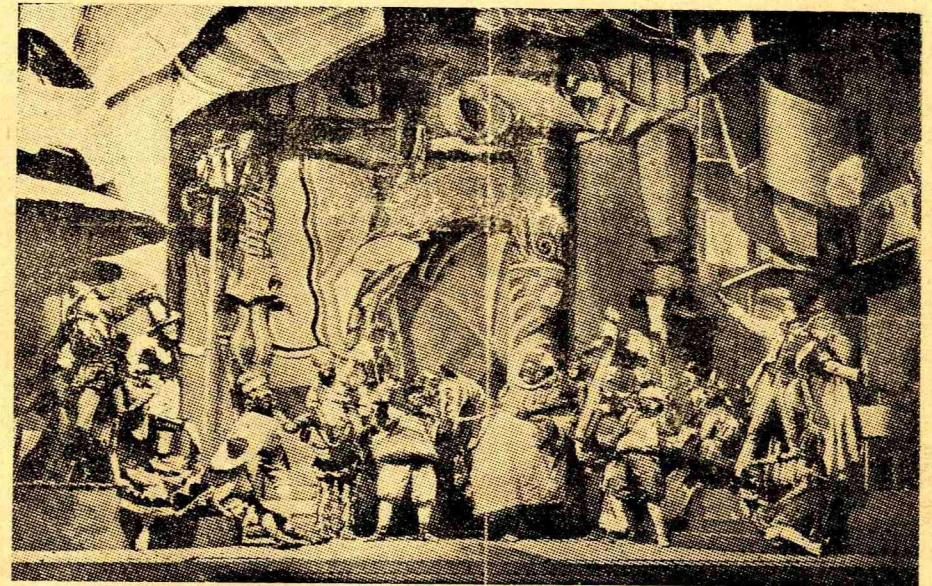
Αχώριστα ένωμένο στο ζήτημα της επίδρασης στις κοινωνικές μάζες είναι το θέατρο με τον κινηματογράφο. Και τα δυο είναι θεά-

ματα με μεγάλη διάδοση. Ο κινηματογράφος έχει διαδοθή περισσότερο και προπάντων στις γυναίκες. Το θέατρο στο ζήτημα του αριθμού θεατών ύστερεί. Όστόσο ή επίδραση του θεάτρου είναι πιο μεγάλη. Ίσως ή «ένέργειά» του το κάνει πιο έντυπωτικό, ή ζωή πραγματικών προσώπων το επιβάλλει περισσότερο.

Μα και ο κινηματογράφος, όπως και το θέατρο, είναι έξω από το δρόμο των. Το θέατρο είχε και και-

ται για λόγους βιομηχανικής εκμετάλλευσης...

Όστόσο ο κινηματογράφος θα μπορούσε να γίνη μεγάλη Τέχνη. Θα μπορούσε και από άποψη αισθητική να πάει παραπάνω από όλες τις τέχνες, γιατί έχει τεχνικά μέσα πολύ προοδευμένα κ' εύκολο μεταχειρίσιμα. Θα μπορούσε και από άποψη διανοητική να δώσει διδάγματα ωραία και μεγάλα, γιατί έχει στα χέρια του έντυπωτικά μέσα ισχυρότατα. Μα δεν κάνει τί-

Μία σκηνή του συγχρόνου Ρωσικού θεάτρου (Από τα «Παραμύθια του Όφφμαν όπως παίχθηκαν στη Μόσχα με ντεκόρ και κοστούμια του Γιακούλωφ).

ρούς που ήταν «μυσταγωγία» άσχετη από την βιομηχανική επιχείρηση. Ο κινηματογράφος όμως γρήγορα έμπλεχτηκε στα βρόχια της βιομηχανίας. Έτσι δεν μπορεί να σταθή ψηλότερα από το πιο ακατάρτιστο κοινό. Δεν μπορεί να βρεθή αισθητικά και διανοητικά σε ανώτερο επίπεδο. Δίνει, ό,τι αρέσει στον κόσμο, που δεν έχει μορφωθεί και ύψωθή... Και αυτό γίνε-

ποτε από όλη αυτά ο κινηματογράφος. Άρκείται να εύχαριστη τα γούστα της κατώτερης μερίδας του κόσμου και να μαζεύη χρήμα. Μα τι ιδανικό είναι αυτό για μια Όραία Τέχνη;

Έτσι ο κινηματογράφος, αντί να διδάξη και να καλλιεργήση καλλιτεχνικά το κοινωνικό σύνολο, μαθαίνει μόνο τις γυναίκες μας πως να ντύνονται, τα κορίτσια μας πως

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ

ΟΝΟΜΑΤΑ : ένα σωρό χαριτωμένα όνόματα — και τὸ καθένα κι' ἀπὸ μιὰ ἀλλοιώτικη νότα στὸ ἐρωτικό τραγουδι τῶν περασμένων χρόνων τῆς νηότης, πού τώρα σὰ δαχτυλιδένιος καπνὸς ὑψώνεται στὰ χαλάσματα.

Κι' ὅλα προσφιλή, τότε, ὀνόματα, πού ὁ ἦχος των δονοῦσε χαρούμενα τὸν αἰθέρα τῆς ζωῆς. Ἄγαπημένα ὀνόματα, πού στὸ πρῶτο ἄκουσμά των ἢ πιὸ γλυκεῖα συγκίνηση μού συγκλόνιζε τὴν ὑπαρξη, ἔτσι, ὡς μπροστά μου ἢ φαντασία, μέσ' στὸ κενὸ τοῦ ἀπείρου, μυστηριακὰ ζωγράφιζε τὸ κάθ' ἓνα πρόσωπο—τὰ μάτια, τὰ χεῖλη, τὰ μαλλιά.

Κι' ὡστόσο, τώρα, σάπασαν οἱ ἄρμονικοί των φθόγγοι. Κ' ἀπ' τὸ ἄτυχο σβύσιμό των, ξεκινᾷ μὲ πόνο κάποιος θρήνος, πού φτάνει σιμὰ στὰ πόδια μου ὀλοένα καὶ πιὸ ταπεινός, πιὸ ἀδύνατος!

**

Ἱστοριοῦλες : μὲ τὴν πρώτη, τῆ

νὰ κάνουν νάζια καὶ νὰ κουνοῦν τὰ μέλη τοῦ σώματός τους καὶ χαλάει τὸ καλλιτεχνικὸ καὶ φιλολογικὸ γούστο ὅλων τῶν θεατῶν του.

Ἔτσι τὸ θέατρό μας προσφέρει στὸ κοινωνικὸ μας σύνολο τὴν ἐπιπολαιότητα καὶ τὴν ἀφύσικη ἠθικὴ διαστροφή, ἐνῶ ὁ κινηματογράφος χαλάει τὸ καλλιτεχνικὸ καὶ φιλολογικὸ γούστο τοῦ κοινωνικοῦ μας συνόλου. Δηλαδή ἔχουμε διπλὴ καταστροφή!

**

Ἄμεση λοιπὸν εἶναι ἡ ἀνάγκη ν' ἀντιδράσωμε

Ἡ ἐπίδραση τοῦ θεάτρου μας στὸ

δεύτερη, τὴν τρίτη—ἢ μιὰ κατωπινὰ στὴν ἄλλη, σὰ χάντρες κομπολογιοῦ, πού κυλοῦν ἀνάμεσα στὰ δάχτυλα, γοργὰ-γοργὰ καὶ βιαστικά.

Ὅταν προσμενόντουσαν, ἡ νοσταλγία ἔκανε γλυκεῖα τὴν ὄπτασία τους κι' ἡ ψυχὴ δὲν ἐπιθυμοῦσε, παρὰ μόνο τὸν ἐρχομὸ τους. Κι' ὅταν ὅλες ἐκεῖνες ἢ ἱστοριοῦλες φέραν τὰ λουλούδια καὶ τὰ διαμάντια τους, ἡ ζωὴ χαμογελοῦσε μὲ κάποια καινούργια χαρὰ καὶ ψηλά ὁ οὐρανὸς ἔπαιρνε μιὰ τέτοια γαλάζια ὄψη, πού ποτές ἄλλοτε δὲν εἶχα ξαναδῆ νὰ τὸν ντύνη φιλάρεσκα ἢ ἐσάρπα της..

Ἡ χάντρες ὅμως τοῦ κομπολογιοῦ δὲν στάθηκαν πολὺ μέσ' τῆ μεταξένια κλωστή, πού πρῶτα τὶς συγκρατοῦσε. Σκόρπισαν λυωμένες καὶ χάθηκαν, χωρὶς ν' ἀφήσουν πουθενὰ τὰ λείψανά τους!

ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ

κοινωνικὸ σύνολο ὑπάρχει, μὰ εἶναι κακὴ, βλαβερὴ, καταστρεπτικὴ

Πρέπει νὰ βρεθῆ τρόπος μιὰ κυριαρχικὴ δύναμη, Κρατικὴ ἢ διανοητικὴ, ν' ἀνοιξῆ νέο δρόμο στὸ θέατρό μας. Νὰ τὸ λυτρώσῃ ἀπὸ τὶς κακὲς ξένες ἐπιδράσεις καὶ ἀπὸ τὴν ὑποδούλωσή του στὰ χειρότερα ἀνήθικα καὶ ἀφύσικα ἔλαττώματα τῆς πιὸ χυδαίας μάζας τοῦ κοινοῦ. Ὑπάρχει ἄμεση ἀνάγκη ν' ἀντιδράσωμε μὲ μιὰ κίνηση ἀνατρέπτικὴ. Μονάχα ἔτσι θὰ μπορέσωμε νὰ χῶμε πραγματικὸ θέατρο στὴν Ἑλλάδα.

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

Ζοζὲ Μαριὰ ντ' Ἐρεντιὰ

Ἀπόδοση ΧΡ. ΤΣΑΠΑΛΑ

ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ ΝΕΣΣΟΣ

Ἀπὸ τὶς μέρες πού ὅμοιος τῶν ἀδερφῶν μου ἐζοῦσα καὶ ὅπως ἄφτοι ἄμαθος γιὰ μιὰ πιὸ ὠραία ἢ κακιὰ μοῖρα τὰ ὄρη τὰ Θεσσαλικά ὡς κράτος μου ἐπατοῦσα τεράστιο καὶ τὴν τρίχα μου τῆ ῥοδαλῆ ἢ πλημύρα

τῶν παγερῶν τους χεῖμαρων» τὴν ἐπλενε, ἔτσι κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο ἐτράνεψα ἐλέφτερος, ὠραῖος, εὐτυχισμένος· μοναχὸς ὡς ἔτρεχα ἄνω κάτω στὸν ἀέρα, πού ἀνοιχτόστηθος ἀνάπνεα καὶ ἀκμαῖος,

οἱ εὐωδίες οἱ καφτερές, πού τῆς Ἡπείρου τὰ ἄτια σκορποῦσαν, κάπια ἀνησυχιὰ κάποτε κάποτε ἦσαν τοῦ ὕπνου μου καὶ τοῦ δρόμου μου· μὰ ἀφότου ἀφτὰ τὰ μάτια νὰ μειδιᾷ τῆ σύζυγο τῆ θριαμβικιὰ ἀντικρῦσαν

στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ σαῖτεφτῆ τῆς Στυμφαλίας, τὸν πόθο νὰ μὲ ἐνοχλεῖ τὸν ἀγρικῶ σκληρὰ καὶ κάθε τόσο νὰ κάνει ὀρθὲς τὶς τρίχες μου νὰ στέκουν· γιατί νιώθω πῶς ἓνας θεός, τῆ μαύρη μου κατάρα ἔχω νὰ σώσω

γιὰ τὸ ὄνομά του, ἀνάσμιξε στὶς στράτες τῶν φλεβῶν μου ὅπου τὸ αἷμα πυρετὸ γιομᾶτο ἀνακοχλάζει, κοντὰ στῶν ἀλογίστων μου τὴν λαύραν ὀργασμῶν μου τὸν ἔρωτα πού αἰώνια τὸν ἄνθρωπο δαμάζει!

ΠΡΟΚΟΣ ΕΡΠΕΤΟΣ

Ὁ Πρόκος ὁ Ἐρπετὸς ἢ Ὀχιᾶς κάθονταν στ' ἄλῳνι του καὶ κύτταζε τὶς θημωνιές τὸ στάρι μονολογώντας.

Καὶ τὰ δυὸ ἐπίθετα τᾶχε κληρονομήσει ἀπ' τὸν κόσμον πού τὸν ἔλεγαν ἔτσι· τὸ πρῶτον γιὰ τὴ μεγάλη του καμπούρα, πού περπατώντας ἔδειχνε περισσότερο ἔρπετό παρά ἄνθρωπος καὶ τὸ δεύτερον γιὰ τὴ φαρμακερὴ του γλώσσα, πούσταζε δηλητήριο γιὰ ὄλο τὸν κόσμον.

Ἦταν τώρα ἀκουμπισμένος στὴ φκέντρα, πού μ' αὐτὴ κεντάει τὰ βῶδια σὰν ἀλωνίζει κι' ὄλο λέει! Ἄπαυον τὸ στόμα του ὀλημερίς!... Κύτταε τὸ διπλανὸ τ' ἄλῳνι μὲ τὶς θημωνιές τὸ στάρι τὸ καλογεμάτο καὶ μούγκριζε ἀπὸ λύσσα.

— Σᾶ νᾶσπειρα ἀλάτι καυμένη Κωσταντῆ — εἶπε στὸ γείτονα νὰ πάρει ἢ ὀργὴ καὶ φύτρωσε σ' αὐτὴ τὴν καταραμένη — πῶς νὰ τὴν πεῖ κανένας κι' αὐτὴ τὴ γῆ — δὲ σοῦ λέω εἶναι ἢ μάννα μας, πού μᾶς τρέφει μὰ χολοσκᾶει κανένας, καὶ τώρα θέρισα τριβόλια κι' ἀγκάθια... οὔτε γιὰ τὰ ζωντανὰ δὲ θᾶναι τ' ἄχυρον φέτος... Ἄφησε ἕνα ἀναστεναγμὸ βαθύ καὶ πρόστεσε: Ἐσένα τὸ βλογαίει ὁ Θεὸς Κωσταντῆ μου... δὲν ξέρω τί νὰ πῶ...

— Ἐννοια σου Ὀχιᾶ καὶ μὴ χολοσκᾶς. Ὁ Θεὸς σ' ἔσένα, θὰ δώσει πάλι σάμι καὶ καλαμπόκια. Ποιὸς ξέρει τίς «βουλές τοῦ Ὑψίστου!»

— Ἐ! Τρυγόνι ἔλα καλέ μου... ὦ! ὦ!... γύρισε τὴν κουβέντα στὸ βῶδι, πού μ' αὐτὸ ἀλώνιζε.

Ὁ Ὀχιᾶς κύτταε ἀκόμα τὸ στάρι τοῦ γείτονα τοῦ Κωσταντῆ τοῦ Τζάβρα καὶ τὰ μάτια του ἔπερναν μὲ ἔκφραση παράδοξη... Ἀνασή-

κωσε λίγο τὸ καμπουριασμένο του κουφάρι κι' ἄφησε μιὰ βλαστήμια.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ ἐγὼ ὁ Πρόκος Ὀχιᾶς—προτιμοῦσε πάντα τ' ὄνομα αὐτὸ — νὰ μὴ βάλω οὔτε τὸ ψωμί μου φέτος! Ἐγὼ ὁ Πρόκος! Φτοῦ σου καταραμένη σὰ νὰ σ' ἔσπειρα ἀλάτι...

Δυὸ μαγκόπαιδα πού πῆγαν στ' ἄλῳνι τοῦ καμπούρη, νὰ κλέβουν ἄχυρον, ν' ἀνάψουν φωτιές ἀπόψε γιὰ χάρι τῆς γιορτῆς—ἦταν Ἄη-Γιάννης, ἄκουγαν τὸν Ἐρπετὸ νὰ βλαστημάει καὶ δὲν τόλμησαν σκέφτηκαν νὰ τὸν ἀποσπολήσει ὁ ἕνας μὲ κουβέντα γιὰ νὰ κλέψει ὁ ἄλλος. Ἐτσι κι' ἔγινε. — Μπάρμπα Πρόκο, εἶπε φτάνοντας κοντὰ στ' ἄλῳνι τὸ παιδί, ὅσο μποροῦσε μὲ γλυκὸ τρόπο. Πῶς πάει φέτος ἢ σοδειά; Βλέπω, πῶς εἶσαι ὄλο χαρά. Ἐκεῖνος δὲν ἀπάντησε. Θὰ τὸν ἔστελνε στὸ διάβολο μὰ ἄς ἔχη χάρι, πού τὸν πῆρε μὲ τὸ καλό...

Ἄν ξεγελιόνταν καὶ τὸν ἔλεγε Ἐρπετὸ ἢ καὶ Ὀχιᾶ ἀκόμα, τί εἶχε νὰ γίνει!... Μούγκρισε ὡς τόσο γιὰ τὴν τύχη του καὶ κάθισε σ' ἕνα σαμάρι, ποῦταν ἐκεῖ πρόχειρο κι' ἔμοιαζε σὰ βρυκόλακας! Τὸ παιδί τώρα ἔφευγε, σὰν εἶδε τὸν ἄλλο ποῦκανε τὴ δουλειά του...

Σὰν πῆγαν μακρὰ, ἄρχισαν τὶς φωνές!... — Ἐρπετέ... Ἐρπετέ...

Πᾶσε μας ἂν μπορεῖς καμπούρη! Ἀπόψε θὰ κάψουμε φωτιές στὰ χωράφια καὶ τ' ἄχυρον τὸ πιὸ πολὺ εἶναι δικό σου!... ἀκοῦς Ἐρπετέ! Ἐβγαλαν τὴ γλώσσα τους καὶ τὸν περιγελοῦσαν! Ἐκεῖνος ἄφησε τὸ δηλητήριο τῆς γλώσσας του! Τί δὲν τοὺς ἔψαλε. Μὰ νὰ σὲ λίγο

χαμογέλασε; κάτι σκέφτηκε καὶ τὸν ἄρεσε!...

Ἐπεσε στὸν ὕπνον καὶ σὰ νύχτωσε ζύπνησε. Σ' ὄλες τὶς αὐλές καὶ τὰ τσαῖρια ἔβλεπε φωτιές, πού πηδοῦσαν τὰ μικρόπαιδα — ἔκαιγαν λέει τοὺς ψύλλους! — αὐτὸς ποτὲ δὲν πῆδησε φωτιές· δὲν τὸν ἄφινε ἢ καμπούρα κι' ὕστερα ὄλο τὸν φώναζαν ἔρπετό ἀπὸ μιὰ μπουκιά παιδί κι' ὄλοι τὸν ἔδερναν! Δὲ γνώρισε λίγη καλωσύνη ἀπὸ κανένα. Κι' ὁ πατέρας του ἀκόμα σὰν τὸν ἔστελνε γιὰ νερὸ στὴ βρύση τὸν ἔδινε καὶ μιὰ γερὴ σβερκιά γιὰ νὰ θυμάται τὸν πόνο καὶ νὰ σκέπτεται, πῶς πρέπει νὰ μὴν σπάσει τὴ στάμνα! ὄλες τὶς ζημιές τοῦ σπιτιοῦ αὐτὸς τὶς πλήρωνε μὲ τὸ παραπάνω!... Κι' ἢ μάννα του ἀκόμα!... — Ἄς εἶναι συχωρεμένη ἢ ψυχὴ τῆς ψυθύρισε μὲς τὰ δόντια του!... Κι' ἐκεῖνη ποτὲ δὲν τὸν ἔδειξε λίγη καλωσύνη... Κι' ὅμως λέει, πῶς οἱ μάννες ἀγαποῦν τὰ παιδιά τους!... Γύρισε ἀπ' τ' ἄλλο τὸ πλευρὸ καὶ ξεκούμπωσε τὸ πουκάμισό του! τὸν ἔπνιγε ἢ στενοχώρια... ἀποδιωγμένος καὶ ἔρημος σὰν ἕνας σκύλλος... Τί μόνο, τὸν λένε Πρόκο!... Δὲν λένε καλλιτέρα ἀνυπρόκοπο! Πόσες ἀδικίες τοῦ κόσμου γύριζαν ἀπόψε στὸ μυαλό του! Ἐκανε μιὰ προσπάθεια νὰ σηκωθῆ ἔχοντας γιὰ στήριγμά τὴ φκέντρα... Ἀπόψε ἤθελε νὰ δείξη τ' ἀνάστημά του στὸν κόσμον τὸν ἄδικο! Ἐσφίξε τὶς γροθιές του κι' ἔτριξε τὰ δόντια του: — Παληόκοσμε, εἶπε, τὸν Ἐρπετὸ τὸν χτύπησες στὸ κεφάλι ἀλύπητα σὰ νᾶταν ἔρπετό στ' ἀλήθειά. Κι' ὄλοι σας γυρίζετε δρόμο σὰ μὲ βλέπετε ἀφίνοντας πάντα τὴ βρισιά: «Νὰ ὁ σακατεμένος!» Ἐ! λοιπὸν ὄχι! Τὸ φταίξιμο εἶναι δικό σας! ἂν μᾶς λέγατε καὶ μᾶς τοὺς σακάτιδες, τὰ ἔρπετὰ μιὰ καλὴ κουβέντα θὰ σᾶς γλύφαμε καὶ τὰ πόδια ἄ-

κόμα... μὰ ἀφοῦ μᾶς χτυπᾶτε στὸ κεφάλι, ὀρίστε! Θὰ τσιμπήσουμε καὶ μεῖς. Θὰ σᾶς δείξω πῶς τσιμποῦν τὰ ἔρπετὰ! Πρόκος ἔρπετὸς σοῦ λέν!... ἀναστένανε!... ἀπόψε θὰ λάμπη τὸ χωργιὸ ὄλο ἀπ' τὶς φωτιές τοῦ Ἄη Γιάννη. Θᾶνε μιὰ γιορτὴ ὀλόλαμπρη μὲ λαμπάδες ἀπὸ στάρια! χὰ! χὰ! χὰ!... ὁ Ὀχιᾶς ἀπόψε θὰ τσιμπήσῃ καὶ πρῶτα — πρῶτα τὸν γείτονα τὸν Κωσταντῆ...

— «Τζάβρα μὲ λέν ἐμένα καὶ νὰ τὸ ξέρετε» «δὲν εἶμαι Ἐρπετὸς»... εἶναι ἢ πρώτη κουβέντα τοῦ νοικοκύρη σὰν θέλει νὰ δείξη τὴ βαρύτητά του! Καλὰ καπετὰν Τζάβρα... Κι' ὕστερα γυρίζοντας στὸ γαῖδαρό του, πού ἔτρωγε ἀπ' τ' ἄλωνισμένο. — Ἦ δὲν τὰ λέω καλὰ κύρ Μέντιε! δὲν πιστεύω νὰ στραβομουτσουιάζεις κι' ἐσοῦ σὰ μὲ βλέπεις. Μόνον μὲ σένα μπορῶ νὰ μιλῶ, ἀφοῦ ὁ κόσμος μ' ἀποφεύγει. Ὑστερα νομίζω, πῶς κάτι καλύτερος εἶμαι ἀπὸ σένα!... χαμογέλασε ἕνα χαμόγελο σατανικὸ κι' ὕστερα, ἀφοῦ σιγά-σιγά πῆρε τὰ σπύρτα πέρασε μπουσουλώντας τὰ σύρματα κι' ἦρθε στὴ μεγάλη θημωνιά τοῦ Τζάβρα... Κανένας δὲν τὸν ἔβλεπε! ὄλοι ἦταν στὶς φωτιές, κι' αὐτὸς στὴ φωτιά τὴ δική του... μὰ δὲ μποροῦσε νὰ πηδήσῃ!... θᾶταν μεγάλη τούτη ἢ φωτιά καὶ γιὰ ἕναν καμπούρη εἶναι δύσκολο καὶ νὰ τὴν δῆ ἀκοπα ἀκόμα...

Τράβηξε τὸ σπύρτο καὶ περίμενε... ἔσβυσε ἀπ' τὴν τρεμούλα τοῦ χωργιοῦ του... τράβηξε δεύτερο... τὸ ἴδιο ἔσβυσε... τρίτο... νὰ τώρα φύσηξε καὶ φαίνεται πῶς πῆρε φωτιά ἢ βᾶσις...

Ἀποτραβήχτηκε σέρνοντας τὸ κουφάρι τοῦ ὡς τ' ἄλῳνι του κι' ἐκεῖ ξαπλώθηκε δίπλα στὴ θημωνιά του...

Σὲ λίγο τ' ἄλῳνι τοῦ Κωσταντῆ τοῦ Τζάβρα ἔλαμπεν ἀπ' τὴ φωτιά.

Τὸ χωριὸ σὰν εἶδε τὸ πυροτέχνημα, ἄφισε κάθε ἄλλη χαρὰ κι' ἔτρεξε ἐκεῖ. Γιὰ νὰ τὸ σβύσουν, οὔτε ἰδέα. "Ολοὶ συζητῶντας παραδέχτηκαν, πῶς κάποια φωτιά ἔφερε ἐκεῖ ὁ ἄερας ἀπ' τὶς μικρὲς πούκαψαν τὰ παιδιὰ κι' ἔγινε τὸ κακό. "Ενας εἶπε : — "Ο,τι ἔγινε ἔγινε. "Ο Κωσταντῆς εἶναι ἄρχοντας. "Ας κυττάζουμε καὶ τὸν καυμένο τὸν "Οχιᾶ, νὰ πάρουμε τὸ στᾶρι του πιὸ πέρα. Μπορεῖ νὰ πάρει φωτιά κι' αὐτὸ κι' εἶναι φουκαρᾶς κι' ἀνίκανος νὰ ἐνεργήσει...

Μὰ ποῦ νᾶνε ;

— Μπάρμπα Πρόκο ! Μπάρμπα Πρόκο ! φώναζε δυνατὰ ἓνα παλ-

ληκᾶρι ! Σηκώθηκε ὁ "Οχιᾶς τρίβοντας τᾶχα τὰ μάτια του...

— Θὰ καεῖς μωρὲ Μπάρμπα ζωντανός, τοῦ εἶπε ἓνας ἄλλος καὶ δὲν ἔχεις χαμπᾶρι... "Εκεῖνος σὰν εἶδε τόση καλωσύνη....

— Τὸ βιό μου βρὲ παιδιὰ ! ἔτσι νᾶχετε καλὸ εἶπε. Καὶ τότε ὅλοι θέλησαν νὰ βοηθήσουν. . . .

"Ο "Οχιᾶς τοὺς ἔβλεπε τόσο καλοὺς καὶ τόσο πρόθυμους ὅλους, ὅλους ! κανένας δὲν ἀρνήθηκε νὰ βοηθήσει... αὐτὸς ἀκουμπισμένος στὴ φκέντρα του τᾶβλεπε κι' ἔκανε τὸ σταυρὸ του !

— Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ βλέπω τὸν κόσμον καλὸ, εἶπε. Καὶ τώρα γιατί τοῦ ἔκανα κακό !! Τί κόσμος θεὲ μου !! ...

Καρδίτσα

ΛΑΜΠΡΟΣ ΒΗΛΛΩΡΑΣ

“ΣΙΩΠΗ . . .”

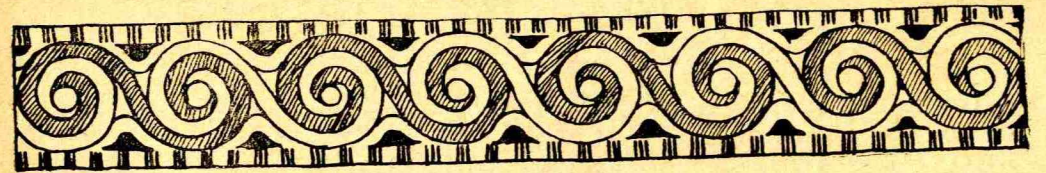
"Ηρθες γιὰ νὰ μοῦ πῆς χίλια παράπονα ἀνθρώπινα, φτωχά, συνηθισμένα. Καὶ κάθησα σιωπηλὴ στὰ πόδια σου καὶ σὰν παιδί κυτοῦσα, φοβισμένα.

"Ωρα πολλὴ δὲ μίλαες - δὲ μίλησα — Πῶς νοιώθαμε τὸ νόημα τῆς σιωπῆς μας... Μὲ κύταες, καὶ στὰ μάτια σου ξανοίγονταν μυστήριον καὶ μεθῶσι ὄλ' ἡ ζωὴ μας.

"Ω, τί μποροῦν νὰ ἐκφράσουνε τὰ λόγια μας ; "Ασύλληπτη μι' "Αλήθεια κυβερνάει τὰ ὄνειρα, τὰ πάθη, κι' ἀνυψώνει μας κεῖ ποῦ τὸ δέος κι' ἡ σιωπὴ μιλάει...

"Ηρθες γιὰ νὰ μοῦ πῆς χίλια παράπονα ἀνθρώπινα, φτωχά, συνηθισμένα. Σώπα ψυχὴ μου ! ξέρεις το, μᾶς ἔσμιξαν ὑπέργειον βίου κάποια πεπρωμένα.

ΤΑΣΙΑ ΑΔΑΜ

ΤΟ ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΟ

"Ανατολή, ὦ λαγγεμένη "Ανατολή, πού, ἀπὸ μακρυὰ τὰ μάγια σου μᾶς σπέρνεις, μ' ἓνα σου ἄυλο χᾶδι καὶ φιλί, τραβᾶς τὴ σκέψη μας κι' ἀλάργα τήνε παίρνεις...

"Ανατολή, μὲ τῆς τρελλές σου τὶς γητιές, καὶ μὲ τὰ ξωτικά σου τὰ λουλούδια, μὲ τῆς γυναικείες τῆς παθιάρικες ματιές, καὶ μὲ τὰ μαγεμένα σου τραγούδια.

"Ω ! τὰ τραγούδια αὐτὰ ποὺ μᾶς μεθοῦν, μακρόσυρτα, κλαψάρικα καὶ ποθοπλανταγμένα, ποὺ μᾶς κοιμίζουνε, μαζύ, καὶ μᾶς ξυπνοῦν καυμούς βαθύτατους κι' ὄνειρατα σβυμένα.

Φεγγαροφώτιστες, γλυκύτατες βραδιές γιομάτες θέλγητρα, γιομάτες νοσταλγία, μέσ' στὰ περβόλια πλημμυρᾶνε ἡ εὐωδιές, ὦ ! λαγγεμένη ἀνατολίτικη μαγεία !

"Αγάπες, κι' ἀπ' τὸ μέλι πιὸ γλυκὲς καὶ πιὸ ἀπαλές κι' ἀπ' τὰ βελούδινα τὰ χνούδια, κι' ἀστροφεγγιές γαλάρικες καὶ μαγευτικές, σὰν τὰ παθητικά σου τὰ τραγούδια !

"Ανατολή, ὦ λαγγεμένη "Ανατολή, πού, ἀπὸ μακρυὰ, τὰ μάγια σου μᾶς σπέρνεις, μ' ἓνα σου ἄυλο χᾶδι καὶ φιλί, στεῖλε, ξανά, τὴν εὐτυχία ποὺ μᾶς παίρνεις !

ΚΩΣΤΗΣ ΚΟΚΟΡΟΒΙΤΣ

ΤΟ ΘΥΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Τὸν καυμένο τὸν Ἀραπάκο! Ποιὸς θὰ τοῦ τῶλεγε ὅτι θᾶξε τέτοιο οἰκτρὸ τέλος. Λίγες ἡμέρες πρὶν ἔκουναγε τὴν οὐρά του κ' ἐγλυφώτανε σὰν νὰ τοῦχανε κολλήσει ξερολούκουμο στὸ λαρύγγι, ἀνάμεσα ἀπ' τὰ πόδια τοῦ ψαρρᾶ ποῦ ἔκανε κάθε πρωτὶ ἐπιδείξεις τοῦ ἐμπορίου του στὴ φυλάργυρη κυρὰ του μὲ τὴν ἀβέβαιη ἐλπίδα τῆς πουλήσεως τῆς μπαγιατικῆς τσιπούρας, ἀντὶ τῆς ψιλῆς — πλέον ἢ ψιλοῦτσικῆς μαρίδας, ποῦπερνε αὐτὴ συνήθως λόγῳ οἰκονομίας.

Πειναλέος καὶ κακομοίρης εἶχε καταντήσει τὸ φάσμα τῶν δουλικῶν τῆς Βάθης. Παρ' ὅλα τὰ ζεματίσματα καὶ τὰ χτυπήματα μὲ τῆς καφτερὲς τσιμπίδες δὲν ἔχανε τὸ θράσος του. Ἦταν ἱκανὸς νὰ βουτήξει τὴ μπιρζόλα κ' ἀκόμα ἀπὸ τὴ σκάρα ἐπάνω, ἂν ἢ Μαργαρῶ ξεγελιώτανε ν' ἀπομακρυνθῆ στὴ δίπλα κάμαρα γιὰ λίγο.

Δεξιότηχης τῆς κλεψιάς τὰ κατὰφερνε νὰ γεμίζει τὴν κοιλίτσα του, κ' ὅτι βρέξει ἄς κατεβάσει....

Εἶχε γίνει σὰν ζέμπρος ὁ δόλιος μὰ δὲν τὸν ἔμελλε μὴπως πηγαίνει γιὰ τὸ βραβεῖο τῶν «καθὼς πρέπει γάτων».

Μὲ πόση περιφρόνηση κυττοῦσε τοὺς διαφόρους Μπιμπήδες καὶ Ζιζήκους ποῦ μοιρολατρικὰ περιμέναν τὸ κομμάτι τοῦ πλεμονιοῦ ἀπ' τὸ χέρι τῆς κυρᾶς τρως.

Κ' ἔπειτα σὰν λιμοκοντόροι τοῦ παληοῦ καιροῦ κάνουν σερενάτες μὲ ὑπόκρουση τενεκέδων γιὰ νὰ συγκινήσουν τὸ γατικὸν ὄραϊον φύλλον καὶ νὰ τὸ κάνουν νὰ κουγῆ τὴν οὐρά του σὰν τὴ μπαγκέτα κανενὸς μαέστρου.

Πφφ! Αὐτὸς ἀνεβασμένος στὸ πείο ψηλὸ κεραμίδι κυττοῦσεν ἀπ' ὄψη

λοῦ τὴν κατάσταση κ' ἔσπαγε κέφι.

Ἡ θεία Πρόνοια γι' αὐτὸν ἦταν ὁ σκαπανέας ὁ ἀρραβωνιαστικὸς τῆς Μαργαρῶς. Ὅσο τῆς ἔκανε αὐτὸς πεισματάκια τόσο ὁ Ἀραπάκος γευότανε τοὺς καλλίτερους μεζέδες...

Ἀλλὰ σ' αὐτὸν τὸν κόσμο πληρώνονται ὅλα. Κ' ἔτσι ἕνα ὥραϊο πρωτὶ ὁ σκύλος τοῦ σπητιοῦ ὁ Πρίαμος πῆρεν ἀπὸ τὰ μούτρα τὴν «κυρὰ» σὰν ζύγωσε κοντὰ του.

Ὁ γιατρὸς ποῦ ἦλθε «ἐσπευσμένως» διέταξε νὰ σκοτώσουν τὸν Πρίαμο ἀφ' ἑνὸς καὶ ἢ ὑπερογδοντάρα κυρὰ - Καλλιόπη νὰ πηγαίνει κάθε πρωτὶ εἰς τὸν Βοτανικὸν γιὰ ἐνέσεις.

Γιὰ νὰ μὴν σὰς κουράσω μὲ περὶττες λεπτομέρειες ἐπισπεύδω τὸ θάνατο τῆς γρηᾶς ποῦ δὲν ἄργησε, ὅπως ἦταν ἐπόμενο.

Ὁ πόλισμαν ἀγουροξυπνημένος σὰν διετάχθη ἀπὸ τὸ οἰκεῖον τμήμα νὰ πάη νὰ φρουρήσῃ τὸ σπῆτι ἐν ἀναμονῇ τῶν «τεθλιμμένων συγγενῶν» βούτηξεν ἀπ' τὸ πόδι τὸν Ἀραπάκο καὶ τὸν στρήμωξε στὴ σάλα, μὲ τὴν ὑπόψιν ὅτι πιθανὸν καὶ αὐτὸς νὰ εἶναι λυσοδόηκτος.

Τί ὀσοληψίες εἶχε αὐτὸς μὲ τὸν Πρίαμο; Τὸ laisser - passer ἦταν τὰ δόντια τοῦ τελευταίου. Τὰ σὺνορὰ τᾶχε κανονίσει ὁ τοίχος τῆς αὐλῆς ὅταν δειλὰ - δειλὰ ἐγύριζε γιὰ νὰ τρυπώσῃ κάτω ἀπ' τὸν καναπέ.

Καὶ ὅμως εἶχε φθάσει ἢ τελευταία του ὥρα. Ἀντίο ντέλ πασατο!

Πέρασαν δυὸ μῆνες. Ἐνα πρωτὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Νόμου ἐμπρός, καὶ πίσω οἱ «τεθλιμμένοι» συγγενεῖς ξεκίνησαν ἀπὸ τὸ Εἰρηνοδι-

κεῖον γιὰ τὸ σπῆτι τῆς μακαρίτισσας ὅπου θὰ ἐγίνετο ἡ ἀποσφράγι-

σις. Στὴν ἀπέναντι ταβερνοῦλα ὑπεγράφησαν τὰ σχετικὰ τυπικὰ χαρτιά καὶ παριστάμενος γραμματεὺς τοῦ Εἰρηνοδικείου μὲ ἱερατικὴν εὐλάβειαν ξεκόλησε τὸ βουλοκέρι ἀπὸ τὴν πόρτα, ἐνῶ οἱ «τεθλιμμένοι» ξερογλυφόντουσαν ἀπαράλλακτα σὰν τὸν κακομοίρη τὸν Ἀραπάκο πρὶν λίγο καιρὸ.

Μόλις μπήκαμε, ἡ πρώτη μου δουλειὰ ἦταν νὰ κυττάξω γιὰ τὸ ἄμοιρο τὸ γατάκι, ἀφίνοντας τοὺς ἄλλους, ποῦ ἐπέπεσαν ἐπάνω στὸ στρῶμα καὶ τὰ μαξηλάρια τῆς μακαρίτισσας, πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ πολυποθήτου κομποδέματος, τὸ ὁποῖον φεῦ, εἶχε βουτήξει κύριος οἶδε ποιὸς τυχερὸς ἀπὸ κείνους ποῦχαν πρωτομπῆ κατὰ τῆς τελευταίας τῆς στιγμῆς.

Ἀφοῦ κύτταξα κάτω ἀπ' τὸν ξεχαρβαλωμένο καναπέ καὶ τῆς πολυθρόνης, κάποια στιγμή κόλλησε

τὸ μάτι μου ἐπάνω σ' ἕνα μαῦρο πρᾶγμα ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ ἐρμητικὰ κλεισμένο πατζοῦρι καὶ τὸ σπασμένο τζάμι τοῦ παραθυριοῦ.

Στὴν ἀρχὴ νόμισα ὅτι ἦταν πατσαβοῦρι, ἀλλὰ σὰν ζύγωσα κοντὰ εἶδα ὅτι ἦταν τὸ σκελετωμένο κορμάκι τοῦ δύστυχου τοῦ Ἀραπάκου.

Κάποια πονόψυχη γειτόνισσα μ' ἐπληροφοροῦσε σὲ λίγο ὅτι ἐπὶ ἀρκετὲς ἡμέρες μετὰ τὸ κλείσιμο τοῦ σπητιοῦ, τῆς ἐρράιζε τὴν καρδιά μὲ τὰ σπαρακτικὰ του νιαουρίσματα.

Ζητοῦσε βοήθεια τὸ δόλιο, μὰ κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ τοῦ τὴ δώσῃ.

Ὅς ποῦ κάποιο πρωτὶ δὲν ἀκούστηκε πειὰ τὸ νιαούρισμά του.

Εἶχε παραδώσει τὸ πνεῦμα γαντζωμένο ἐπάνω στὸ ἐρμητικὰ κλεισμένο πανζοῦρι μὲ τὸ βουλοκέρι τοῦ Νόμου.

(Ἀθήνα 1935)

ΜΑΡΙΟΝΝΑ ΜΠ. ΑΝΗΝΟΥ

Τ' ΑΧΑΡΙΣΤΑ ΠΟΥΛΙΑ

Τί φταίω κ' ἂν ἔγεια φωλῆὰ χελιδονιῶν σέ κρῦα καὶ μέσ' τὰ στήθεια θέρμανα τόσο μικρὰ φτερά, κ' ἀπ' τῶν ἀνέμων τίς ὁρμές τὰ φύλαξα γερά; Εἶν' φταίχτης ἢ ἀπέραντη ποῦ μὲ δονεῖ λατρεία...

Τίς σκυθρωπὲς τίς χειμωνιῆς φεύγανε μιὰ φορά, μὰ μῆβραν τώρα φυλαχτὸ μπρὸς στὴν κακοκαίρια, τὸ κάθε τους τιτίβισμα, μιὰ διαλεχτὴ ἱστορία σὰ θεῖο δῶρο γέμισε τὰ στήθεια μου χαρά!

Στὸ φτάσιμο τῆς Ἀνοιξῆς σὰν πάλι φτερουγίσουν ξεχνοῦνε τί τὰ θέρμανε στίς κρύες χειμωνιῆς, πετοῦν τρελλά κ' ἀλόγιστα στ' ἀπείρου τίς γωνιές....

Θέ μου, φοβᾶμαι μιὰ χρονιά μὴ καὶ τὰ στήθεια κλείσουν καὶ πάψουν πειὰ νὰ γίνονται μιὰ στοργικὴ φωλῆα τόσο πολὺ μὲ πίκραιναν τ' ἀχάριστα πουλιά!...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΠΔΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

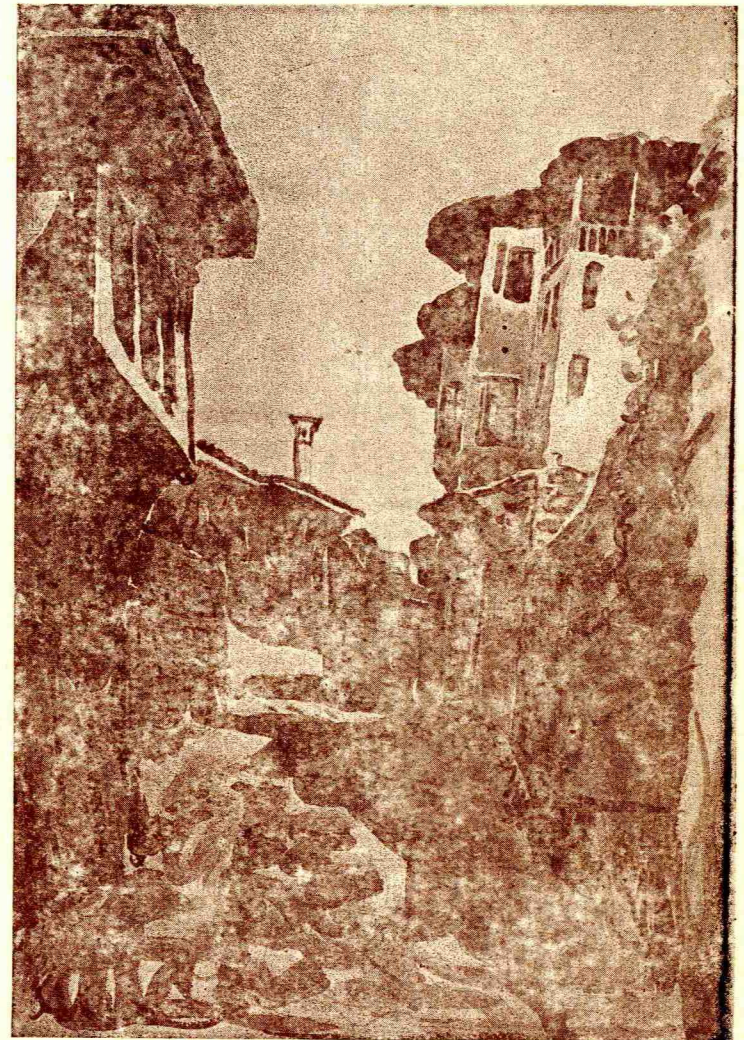
Τὰ νέα ἔργα τοῦ κ. ΑΓ. ΑΣΤΕΡΙΑΔΗ

Στὴν Ἀθήνα, στὴν αἴθουσα Στρατηγούλου (Σταδίου 26) ἀπὸ τὴν 14ην ὡς τὴν 29ην Ἀπριλίου ἦταν ἀνοιχτὴ μιὰ ἐκθεση ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς, ποὺ παρουσίαζεν ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον καὶ γιὰ τὴν Τέχνη γενικὰ καὶ γιὰ τὸ κοινὸν τῶν «Θεσσαλικῶν Γραμμάτων» ἰδιαίτερα. Ἡ ἐκθεση αὐτὴ ἐξεχώριζεν ἀπὸ ἀποψη καλλιτεχνικὴ γιὰ τὴν παρουσίαν ἔργα τριῶν διαλεχτῶν ζωγράφων μας καὶ δύο γλυπτῶν μὲ μέλλον. Ἰδιαίτερα ὁμῶς γιὰ τοὺς ἀναγνώστες μας Θεσσαλοὺς ἡ ἐκθεση τούτῃ ἀξίζε ξεχωριστὴ προσοχὴ γιὰτὴν εἶχε καὶ ἔργα τοῦ Θεσσαλοῦ ζωγράφου κ. Ἀγγήν. Ἀστεριάδη, ποὺ εἶναι Λαρισινὸς καὶ μὲ τὴν καλλιτεχνικὴν του ἐργασία τιμᾷ τὸν τόπο τῆς καταγωγῆς του.

Ὁ κ. Ἀ. Ἀστεριάδης ἐκθέτει σ' αὐτὴ τὴν ἐκθεση ἑνδεκά ἔργα του : 5 ἐλαιογραφίες κ' 6 ἀκουαρέλλες. Στὶς ἐλαιογραφίες, ποὺ εἶναι καὶ οἱ 5 τοπεῖα, ἐμφανίζει ὁ ζωγράφος μας μιὰ κατασταλαγμένη προσωπικὴ τεχνικὴ. Αὐτὸ σημαίνει πῶς ὁ κ. Ἀστεριάδης ἔχει φτάσει στὸ νὰ παρουσιάσῃ καθαρὰ ἀτομικὸ ἔργο, νὰ μὴ πλησιάσῃ ἄλλες προσπάθειες, καὶ ἔτσι νᾶχῃ ξεχωριστὴ προσωπικότητα μέσα στὴ μεγάλη Τέχνη. Ἐπειδὴ παρακολουθήσαμε τὸν κ. Ἀστεριάδη ἀπὸ τὶς πρῶτες του ἐμφανίσεις, ξέρουμε πῶς ἐδοκίμασε σὲ πολλὰς κατευθύνσεις καὶ τεχνικὰς τὸ ἀληθινὰ ἰσχυρότατο ταλέντο του. Ἀφοῦ ἔψαξε νὰ βρῇ νέα στοιχεῖα στὸν ἐξπρεσιονισμό καὶ στὸν κυβισμό, ἀφοῦ ἀνεθεώρησεν ὅλες τὶς νέες ἀξίες τῆς ζωγραφι-

κῆς, ἀφοῦ ἐπειραματίστηκε μὲ ὅλα τὰ μυστικὰ ἐφέ τοῦ χρώματος, καταστάλαξε σὲ δημιουργία μὲ καθαρὰ δική του προσωπικότητα. Πάντα ὁ κ. Ἀστεριάδης ἐκκηνοῦσε νὰ βρῇ νέες ἀρμονίες. Καὶ τώρα στὶς ἐλαιογραφίες του αὐτὸς μᾶς δίνει κάποιες χρωματικὲς ἀρμονίες ἐξαιρετικὰ εὐγενικές. Πρέπει μάλιστα νὰ παρατηρήσουμε πῶς τὸ τοπεῖο γι' αὐτὸν δὲν εἶναι ἀπλὰ καὶ μόνο θέμα γι' ἀντιγραφὴ, παρὰ ἀφορμὴ γιὰ προσωπικὴ δική του δημιουργία. Τὸ ὑποτάσσει στὶς χρωματικὲς του ἀρμονίες, στὶς χρωματικὲς ἀξίες ποὺ θέλει νὰ δημιουργήσῃ χωρὶς ρεαλιστικὲς σκληρότητες καὶ χωρὶς πρόστυχες ἀντιθέσεις. Τὸ χρῶμα περνᾷ μέσα στὸ θέμα σὰν μυστικὴ συμφωνία. Ἰδιαίτερα τὸ «Λιμανάκι», ἔργο ἀπόλυτα πρωτότυπο ὡς ἐντύπωση, εἶναι γεμᾶτο ἀπὸ ἀρμονικώτατους τόνους. Μὲ ἴδιο προσωπικὸ τρόπο καὶ μὲ θαυμαστὰ ἀποτελέσματα εἶναι δημιουργημένα καὶ «ὁ κάμπος» τῆς Φλωρίνης», τὸ «τοπεῖο Φλωρίνης», τὸ «Βουστάσιο» καὶ οἱ «Στῆλες Ὀλυμπίου Διὸς» (ποὺ δημοσιεύθηκε στὰ «Θεσσαλικά Γράμματα», μὰ ἀδίκηθηκε ἔτσι γιὰτὴν στὸ μαῦρο κλισὲ δὲν ὑπάρχει τίποτε ἀπὸ τὶς εὐγενικώτατες χρωματικὲς ἀρμονίες του).

Οἱ 6 ἀκουαρέλλες τοῦ κ. Ἀστεριάδη, ποὺ εἶχαν ἐκτεθῆ σ' αὐτὴ τὴν ἐκθεση, ἔχουν ὅμοια κατασταλαγμένη τεχνικὴ. Οἱ δύο ἦταν προσωπογραφίες κοριτσιῶν : ἡ μιὰ στὸ ἀτελιέ, ἡ ἄλλη στὸ φῶς τοῦ ὑπαίθρου. Ἡ μιὰ λεπτὴ κ' εὐγενικὴ κ' ἡ ἄλλη δροσερὴ καὶ χωριάτικη.

ΔΡΟΜΟΣ ΣΤΗ ΒΕΡΡΟΙΑ

(Πίναξ τοῦ Ζωγράφου κ. ΑΓΓΗΝ. ΑΣΤΕΡΙΑΔΗ)

Μὰ κ' οἱ δύο ἐργασμένες με εὐγένεια στὸ χρῶμα καὶ μ' εὐχέρεια στὸ χέρι, πὺ ἐμφανίζουν τὰ δυὸ ἀγέρινα πορτραῖτα σὰν δροσερὰ λουλούδια. Οἱ ἄλλες ἀκουαρέλλες τοῦ ἦταν τοπεῖα. Βέβαια ἡ τεχνικὴ τῆς ἀκουαρέλλας διαφέρει ἀπὸ τὴν τεχνικὴ τῆς ἐλαιογραφίας κ' ἔτσι ἄλλη εἶναι ἡ ἐμφάνιση τοῦ τοπείου σ' αὐτὴ. Ὡστόσο καὶ στὶς τέσσαρες ἀκουαρέλλες — τοπεῖα, πὺ ἐξέθεσε, τ' ἀποτελέσματα ἦταν ἐξ ἴσου ἀρμονικὰ καὶ με προσωπικὸ χαρακτήρα. Τὰ τοπεῖα αὐτὰ ἦσαν: «Φλώρινα», «Βέρροια», «Δρόμος στὴ Βέρροια» καὶ «Τοπεῖο Βερροίας».

Ἔτσι γενικὰ ὁ κ. Ἀστεριάδης παρουσιάζεται ὡριμος ζωγράφος με προσωπικὸ ἔργο ἄξιο ἰδιαιτέρας προσοχῆς.

Οἱ ἄλλοι καλλιτέχνες πὺ ἐξέθε-

σαν στὴν ἴδια ἔκθεση παρουσίασαν ὅ,τι νεώτερο καὶ καλλίτερο εἶχαν. Ὁ κ. Σ. Βασιλείου εἶχε τρεῖς ἐλαιογραφίες πὺ δίνουν τὴν πρωτότυπη κατεύθυνσή του. Σὲ μιὰ ἀπ' αὐτῆς, πὺ ἐμφανίζει τὸ Ζάππειον, σὲ μιὰ γωνιὰ διακρίνεται κ' ἡ μορφή τοῦ ζωγράφου μας κ. Ἀστεριάδη. Ὁ κ. Βασιλείου ἐξέθεσε καὶ μερικὲς ἀκουαρέλλες.

Ὁ κ. Μ. Βιτωρῆς ἐξέθεσε 12 ἐλαιογραφίες με τὴν δική του τεχνικὴ.

Καὶ τέλος οἱ γλύπτες κ. κ. Κων. Παπαχριστόπουλος καὶ Γ. Ζογγολόπουλος παρουσίασαν προτομές, συνθέσεις καὶ ἀνάγλυφα με ἐργασία γεμάτη ἐλπίδος.

Συνολικὰ ἡ ἔκθεση αὐτὴ εἶχε πολὺ ἐνδιαφέρον.

(Ἀθήνα). ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

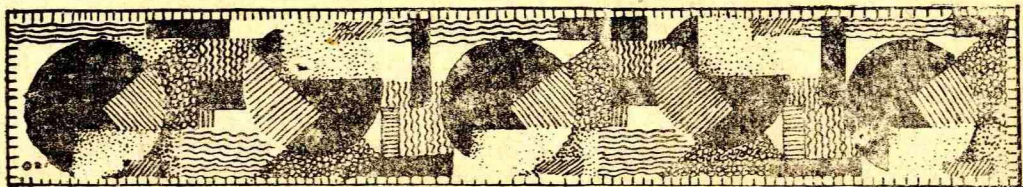
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ

Ζωή, σ' ἐσὲ πὺ μ' ἔφερε, ἡ μοῖρα ἡ κακιά μου,
καὶ μοῦδωσε, γιὰ συντροφιά, τὸν καταλύτη πόνου,
καρτερικὰ νοιώθω ὁ φτωχός, νὰ σβιοῦνται τὰ ὄνειρά μου,
κι' ἀπ' τοὺς τραχιούς τοὺς κόπους σου, σιγὰ—σιγὰ νὰ λυῶνω.

Κι' εἶναι τὰ νύχια σου σκληρά, γαμψὰ καὶ με κρατᾶνε
σφιχτὰ δεμένον στὴ σκλαβιά, καὶ μὲς τὴν καταφρόνια,
μερονυχτὶς ἀπὸ τοὺς καημούς, τὰ στήθεια μου πονᾶνε,
κι' ἄδικα ψάχνω ἀνήσυχα νὰ βρῶ κάποια συμπόνοια.

Ἔχω τόσα χτυπήματα, δεχτεῖ ἀπὸ σὲ ὁ θλιμμένος,
πὺ τρέχει ἀπὸ τὸ μάτι μου θολὸ τοῦ πόνου δάκρυ,
ἄλλη μιὰ νύχτα κοντινὴ, θὰ γύρω ἀποσταμένος,
φριχτὸ κουρέλι ἀνθρώπινο γιὰ πάντα σὲ μιὰν ἄκρη.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΛΙΑΣΙΟΣ

ΤΑΞΕΙΔΙ ΣΤΟ ΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΚΑΜΠΟ

ΑΠ' ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΤΟΥ ΤΡΑΙΝΟΥ

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ σφυριξιά αντήχησε κι' ανακατώθηκε στην πολυσύνθετη βουή του σταθμού. Το τραίνο φεύγει... 'Απ' το παράθυρο του βαγονιού ή γή νομίζεις πώς φεύγει κι' αυτή. Τα λιθάκια λές και κήρυξαν πόλεμο κι' άρχισαν ένα δαιμονισμένο κυνηγητό. Τα δέντρα κάνουν διαγωνισμούς ταχύτητας. Και φεύγουν, φεύγουν για να κερδίσουν τη νίκη. Πέρα ο κάμπος άπεραντος. Αυτός κουνιέται άργά - άργά με ραθυμιά ανατολίτικη. Ο Τουρκός κατακτητής άφησε κάτι άπ' την ψυχή του έδω πέρα... Άχνοπράσινα χαλιά λές κι' έχουν στρωθή παντού. Ένα μαύρο σημαδάκι πάνω σ' ένα πράσινο χαλί μοιάζει σαν ένα κέντημα μαύρο, που θα παριστάνει ίσως κάποιον Σάχη καθισμένο στο θρόνο του. Άργά - άργά κι' αυτή ή εικόνα χάνεται, φεύγει. Κι' έρχεται άλλη. Βρισκόμαστε στο άτελιέ ενός παράγωγικού καλλιτέχνη. Στο άτελιέ της Φύσης... Να έδω ένας άλλος πίνακας. Πινελιές γκρίζες, έλαφρές. Ένα χέρο, μια καμπουρίτσα μέσ' στο χλοϊσμένο κάμπο. Είναι σά ζωο, που αναπαύεται νωχελά στο γρασίδι ύστερα από γενναία πανδαισία. Πιο πέρα ένα χωριαδάκι ώμορφούτσικο. Σπιτάκια μικρά, νοικοκυρεμένα. 'Η γλάστρα στο παραθύρι με το βασιλικό, πο' τó καλύτερο κλωνί του ή ώ-

μορφή χωριατοπούλα τó φυλάει με λαχτάρα να τó δώσει στον καλό της, όταν εκείνος τó φεγγαρολουσμένο βράδι θα γείρει στο παραθύρι της και θα μιλήσουν εκεί ώρα πολλή για τήν αγάπη τους... Και τó χωριαδάκι μένει πίσω και συνεχίζει τή ζωούλα του... Έτσι έγινε και χτές, έτσι κι' αύριο και πάντα... Ένα ποτάμι κυλάει άργά - άργά τά νερά του. Μοιάζει σαν τεράστιο φείδι που σέρνεται στη φωλιά του. Οί άχτίδες του μεσημεριατικού ήλιου πέφτοντας στα νερά του σκορπίζουν χίλιες δυο λάμψεις σά νάπεσαν πάνω σε πετράδια άτίμητα. Και τó ποτάμι αφήνεται πίσω για να συνεχίση τó άργό του κύλισμα σε κάποιο μακρυνό άκρογυάλι...

Όλα φεύγουν... Τά βλέπεις μια στιγμή, λές πώς θα σ' άγκαλιάσουν, πώς θα νιώσης τó χνουδι τους, μά φεύγουν πάλι μακριά, πριν προφτάσεις να τ' άγγίξης. Είναι σαν τά όνειρα τ' ανθρώπινα, σαν τις έλπίδες, που μάς ζυγώνουν μια στιγμή κι' ύστερα χάνονται, για να ξανάρθουν ύστερα άλλες για να χαθούνε κι' αυτές σε λίγο...

Κι' οί εικόνες φευγαλέα διαδέχονται ή μια τήν άλλη άπ' τó παράθυρο του βαγονιού. Άτέλειωτη είναι ή έκθεση της Φύσης...

ΤΑΚΗΣ ΚΡΟΚΙΟΣ

ΟΙ ΤΑΠΕΙΝΟΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Κι' αυτοί περνούνε άλύγιστοι κι' ώχροι στην τραγική άπάτη τους δοσμένοι... πώς κάπου πέρα ή δόξα καρτερεί παρθένα βαθυστόχαστη ίλαρη... (Γ. Κ. Καρυωτάκης).

Είναι κάποια πουλιά που αιώνια ταξιδεύου. Άπό δάσος σε δάσος, άπό κλαδί σε κλαδί κι' άπό χώρα σε χώρα. Έχουν κάτι πολύχρωμα φτερά και τó γλυκό τραγουδι είναι ή δουλιά τους. Ούτε θυμάνται ποϋθε ήρθανε ούτε και ξέρουν που θα πάνε. Παντού είναι γνωστά και άγνωστα μαζί και μοιάζουν μεταξύ τους. Δεν χτίζουε φωλιά κάτω άπό στέγη ειρηνική ή σε πυκνή φυλλωσιά ζευγαρωμένα να χαρουνε τή ζωή, να νοιώσουν τή λαχτάρα του έρωτα και τόν καϋμό της μάνας. Να τρέχουν στον κάμπο για τροφή και νάρχωνται κάτω άπ' τή στέγη, όπου τών μικρών τ' άνυπόμονα τά στοματάκια είναι άνοιχτά... Όταν τά δάση ριγοϋν στον φθινοπωρινόν άγέρα ρίχνοντας τά φύλλα τους, και τó μυρμηγκι σά νοικοκύρης πώχει μάσει τó βιό του αναπαυμένος πιά περιμένει τó χειμώνα νάρθη, έσειε τραγουδάτε άκόμα και τά πολύχρωμα φτερά σας άπλώνετε στον άνεμο. Κι' όταν έλθη πιά ο χειμώνας, δίχως φωλιά με πούπουλο ζεστό, δίχως σπόρο τ' άλωνα, δίχως σκουληκι ή γής. Άπέλπιδο τó χτύπημά σας σε κάποια τζάμια ύγρα, βραχνή ή φωνή σας και μαδημένα τά φανταχτερά σας τά φτερά. Και κάποιο πρωί στη ξόβεργα, στην άκρη του δρόμου, στη κουφάλα γέρικου δέντρου ή πάνω σε σύρμα, παγωμένο θα σάς βρή με τά μάτια όλάνοιχτα κι' ο άνεμος θα ξεφτάη ένα - ένα τά φτερά σας πάνω στο χιόνι...

Έτσι και σεις σαν τά πουλιά αυτά ταπεινοί της Τέχνης, θεατρίνοι, ποιητάδες, τραγουδιστάδες, χορευ-

τάδες μαστόροι του πιάνου και του βιολιού, παληάτσοι, σαλτιπάγκοι. Άνώνωμοι χωρίς πατρίδα και λιμάνι σ' αυτό τó ταξίδι δίχως τελειωμό για τó ψωμί, για τó τραγουδι, για τήν τέχνη σας που έγινε συνήθεια κι' έμεινε δίχως σκοπό άψηλό. Όμοιοι είστε όλοι. Νέοι με φάτσες γέρικες και με σβυσμένα μάτια που τάκαψε του όνειρου ή φλόγα, του άβέβαιου αύριου ή αγωνία, του ταξιδιού ή πλάνισσα ζωή. Βοεμικό αίμα λές τρέχει στις φλέβες σας και μιās φυλής τοιγάνας είσαστε γέννα. Κάποτε παιδιά άκόμα μ' άδοξα νειάτα και μορφιά και με τó φως που καίει της Τέχνης μέσα σας, τραβήξατε προσκυνητές για τó Ναό της Τέχνης και της δόξας. Μά λίγοι οί πιστοί κι' οί έκλεκτοί που φθάσαν ως εκεί. Για σάς συνήθεια, έγινε ο δρόμος και λησμονήθηκεν ο σκοπός. Με σπασμένα πιά τόνειρου τά φτερά σ' άλλους δρόμους γυρνάτε της τέχνης ταπεινοί αιώνιοι στρατοκόποι.

Θεατρίνοι, ποιητάδες, τραγουδιστάδες, χορευτάδες, μαστόροι του πιάνου και του βιολιού, παληάτσοι, σαλτιπάγκοι. Μιά ήσυχη ζωούλα σεις δε νειρευτήκατε; Ένα σπιτάκι εκεί μέσ' της καλής τήν άγκαλιά και τών παιδιών τó μελισσολόι; Τó τσίρκο, τó πρόχειρο πάλκο είναι τó σπίτι σας. Χωρίς πατρίδα, χωρίς φωλιά σαν κάποια πουλιά, σαν του κάμπου τά τζιτζίκια...

Κι' όταν χειμώνας θάρθη, τάθλια γηρατιά, βραχνή ή φωνή σας και τó κορμί άνήμπορο, τó πεζοδρόμιο, τó άσυλο, τó φρενοκομείο κι' ο λυτρωτής ο θάνατος είναι για σάς. Έτσι όπως κάποια πουλιά δίχως φωλιά τά βρίσκει τó χειμωνιάτικο παγωμένο πρωινό.

Βόλος

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ (ΠΑΓΑΣΙΟΣ)

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΗ ΦΥΣΗ

Σε σένα μεγάλη μητέρα, στέλνω γονατιστός και μ' ένωμένα τὰ χέρια, τὴν προσευχή μου αὐτή!

Σε σένα άόρατη, άπρόσωπη, άνείπωτη μητέρα, σε σένα θέλω νά πετάξω με τὰ φτερά τῆς άγάπης μου.

Ἔτσι μπροστά σου σωριασμένος και συντριμένος, άφίνω ν' άνέβη σάν θυμίαμα ή ψυχή μου και νά γίνη ένα με σένα, τὴν μεγάλη ψυχή.

Ἡ προσευχή μου αὐτή, δέν θέλω νά εἶναι τίποτε άλλο άπό μιá δμολογία τῆς άδυναμίας μου, και ἕνας ύμνος στη δύναμί σου, στη θέλησή σου και στην άιωνιότητά σου.

Καλή μου μητέρα! Ἔσὸ πού τόσο άπερίσκεπτα σπαταλάς τὴ ζωὴ στη γῆ επάνω, εἰσὸ πού φανερώνεις σε μύριες μορφές τὴν ύπαρξή σου και τὴν καλωσύνη σου, γιατί με τὴν ἴδια άπερίσκεπτη άπόφαση καταστρέφεις τὸ κάθε σου ἔργο πού τόσοι σου στοίχισαν κόπους;

Και βλέπω άκόμη καλή μου μητέρα πώς εἶναι για σένα μιá ξεχωριστή ἠδονή αὐτή ή καταστροφή.

Γιατί όλ' αὐτὰ τὰ άκατανόητα πράγματα; Γιατί, αὐτή ή άνεξηγήγητη άδικία; Ἄλλά, πού τον ρωτῶ; Και ποιός στα λόγια μου τούτα θ' άπαντήσει; Ὡ! Και ή προσευχή πού σου στέλνω, καλή μου μητέρα, φοβοῦμαι μήπως γείνη λίβελλος και παράπονο.

Κυττάζω γύρω μου, και θέλω κάτω άπό τὸ ποικιλόμορφο μωσαϊκό τῶν μορφῶν νά βρῶ εκείνο πού άποτελεῖ τὴν δική σου ψυχή. Και μόλις νομίζω πώς μπορῶ νά τὸ ξεχωρίσω, μιá καινούργια μορφή, άγνωστη, ἔρχεται και ρουφά τὴν προσοχή μου κι' εἰσαφανίζει τὴν δική σου μορφή, τὴ βασική, τὴν άναλλοίωτη.

Και τὰ ζῶντα και τὰ άψυχα τῆς γῆς μας και τὰ τρομακτικά τῶν

θαλασσῶν βάθη και τ' οὐρανοῦ τὸ καταθλιπτικό μεγαλεῖο, όλα πάνε νά μου μιλήσουν για σένα ὡ καλή μου μητέρα.

Μά εἰγώ, πού νομίζω πώς εἰμαι κάτι ξεχωρο, κάτι ἔξω άπό σένα, δέν μπορῶ νά νοιώσω τὴ βουβή γλωσσα, πού ψιθυρίζει στὸ κατῶφλι τῆς ψυχῆς μου τὸν ύπεροχο ύμνο τοῦ δικου σου μεγαλειου.

Εἶσαι καλή για κείνον πού ξέρει νά δῆ τὴν καλωσύνη και τὴν παντοδυναμία σου.

Πόσο σπλαχνική δείχνεις σε δποιον ξέρει νά γονατίζει μπροστά σου και νά ψιθυρίσει τὸν διθύραμβο τοῦ θαυμασμου του, στην άπειροσύνη σου και στην άιωνιότητά σου.

Και ὁμως οὔτε καλή εἶσαι οὔτε κακή. Εἶσαι μιá μεγάλη ὄντοτης πού δέν ξέρει, δέν πρέπει και δέν μπορεῖ νά ξεχωρίσει κανέναν και νά ἔχη προτιμήσεις.

Ἄχι. Δέν μπορεῖς νά χαρίσεις σ' ένα άστρο καλλίτερη ζωή άπό ένα άλλο. Δέν σου εἶναι βολετό νά φανῆς άνοιχτοχέρα σ' έναν άνθρωπο και νά στερήσεις κάθε χάδι άπ' τὸν άλλο.

Μά πάλι πώς θά μποροῦσα νά πιστέψω πώς μιá τόσο καλή μητέρα σάν και σένα εἶναι δυνατόν νά μην ἔχεις συνείδηση τῆς καλωσύνης τῆς;

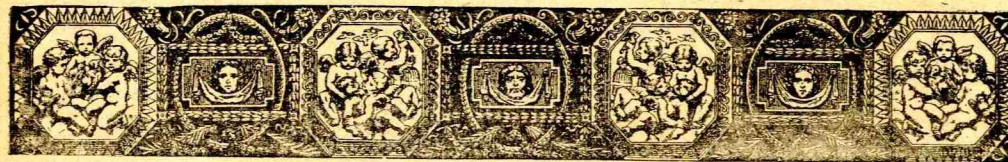
Κι' άφου καταστρέφει τόσο εύκολα και τόσο ἠδονικά δτι κάμω, μπορῶ νά σκεφθῶ πώς εἶναι κακιά χωρὶς νά τὸ ξέρη;

Ὡ μητέρα μου! Ὡ φύση! Ὡ παντοδύναμη εἰσύ.

Ἄπο τούς κόλπους σου εἰμαι βγαλμένος και μέσα σ' αὐτούς θέν' άφανιστῶ.

Δέξου τὴν προσευχή μου αὐτή σάν τὴν δμολογία ενός ὄντος πού γρήγορα θά παύσει νά ύπάρχη.

Γ. Κ. ΖΩΓΡΑΦΑΚΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Υπό κ. ΚΩΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗ

Β'.

ΠΟΛΕΙΣ — ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ — ΕΠΟΧΑΙ — ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

Για νά προχωρήσουμε με τὸ σημείωμα μας πάνω σε μιá βάση εύκολονόητη, περιοριζόμαστε στὸ νά παρουσιάσουμε τὰ ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ άπ' τὴν ιστορική τους μονάχα πλευρά και νά μνημονεύουμε τις πόλεις τῆς αρχαίας Θεσσαλίας πού κόψανε νομίσματα στην εποχή τους και τις παραστάσεις τους. Δέν θά επιχειρήσουμε βέβαια νά μποῦμε μέσα στα άδυτα τῆς ἐπιστήμης τῆς αρχαίας νομισματολογίας, αὐτὸ τάφηνομε για τούς μύστες τῆς ἐπιστήμης τοῦ αρχαίου πνεύματος, αλλά σάν ἔρασιτέχνες θά σκιτσάρουμε μονάχα μιá εἰκόνα πού ὁποιος τὴ παρακολουθήσει, θά μπορέσει νά σχηματίσει μιá ιδέα αξία νά ἐκπληρώσει τὸ σκοπὸ τῆς προσπάθειάς μας. Σε ἀλφαβητική σειρά, με τις κυριότερες ἐπεξηγήσεις, τοποθετοῦμε ἀνάλογα παρακάτω τις αρχαίες Θεσσαλικές πολιτείες πού άπό τὰ νομίσματά τους διαπιστώνεται ή παλαιά ύπαρξή τους.

1. ΑΙΝΙΑ. Ὁ Ὅμηρος τὴν ὀνομάζει ΔΙΟΝ. Πιθανή θέση τῆς πόλης ὅπου τὸ γνωστὸ φρούριο τοῦ Πλαταμῶνα. Βρέθηκε μόνο ένας τύ

πος άπό χάλκινο νόμισμα πού κόπηκε στα 220 π. Χ.

Παράσταση. Κεφάλι τῆς θεᾶς Ἄθηνᾶς με Κορυνθιακό κρᾶνος; ή άλλη ὄψη «άγγελός εν στάσει δεξιᾶ» ἐπιγραφή ΑΙΝΕΗΤΩΝ.

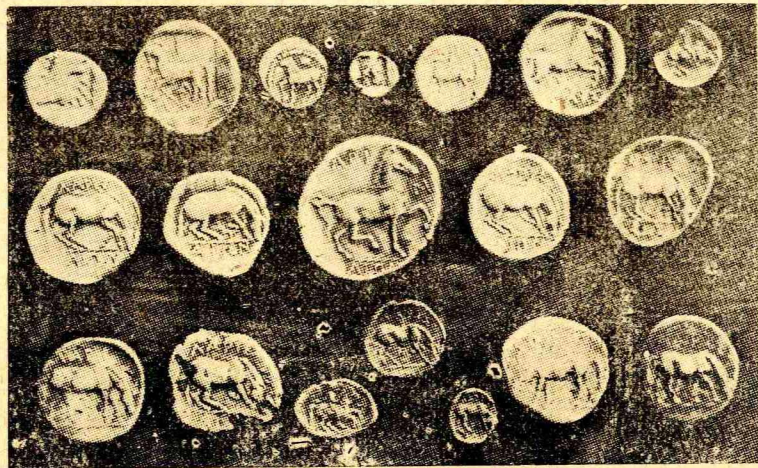
2. ΑΙΝΙΑΝΩΝ Κράτος. Θέση νότια Δομοκου μέχρι Ὑπάτης. Βρεθήκανε άργυροί στατήρες και χάλκινοι ὀβολοί.

Παράσταση. Ὁρθιος σφενδονίτης. Ὁ Ἐθνικός ἥρωας τῶν Αἰνιάνων Φήμιος ρίχνει σφενδόνη. Για τούς Αἰνιᾶνες οἱ αρχαῖοι ιστορικοί γράφουν πώς ἦταν ἄριστοι σφενδονίτες. Ἡ άλλη ὄψη μᾶς δείχνει κεφάλι Ἄθηνᾶς με κρᾶνος. Στα χάλκινα νομίσματα τῶν Αἰνιάνων βλέπουμε τις ἴδιες παραστάσεις και ὀνόματα αρχόντων. ΑΓΗΜ, ΑΡΙΣ, ΑΜΦΙΑ, ΣΤΡΑΤΙΟ, ΥΠΑΡΟΣ κ. άλλ. (ΚΟΙΝΟΝ ΑΙΝΙΑΝΩΝ). Τὰ νομίσματα αὐτὰ κοπήκανε σε δύο περιόδους στα 302—286 π. Χ. και στα 276—168 π. Χ. και οἱ άργυροί στατήρες στα 420—380 π. Χ.

3. ΑΛΩΣ. Νόμισμα Ἄλῶν. Τοποθετοῦνε τὴ πόλη στα δυτικά παράλια τοῦ Παγασητικου κοντὰ στὸν Ἄλμυρο. Βρεθήκανε μόνο χάλκινα νομίσματα πού κοπήκανε με-

σα σε δύο περιόδους : στα 450—433 π. Χ. και στα 300—196 π. Χ. Γενικό γνώρισμα έχουνε τή μυθολογική παράσταση του Φροίξου και τής Ἑλλης πού καβαλλῶντας τὸ γνωστό ἀπὸ τή μυθολογία χρυσόμαλλο κριάρι περνᾶνε τὸν Ἑλλήσποντο. Φέρνουνε τήν ἐπιγραφή ΑΛΕ-ΩΝ. Ἡ ἄλλη ὄψη, κεφάλι τοῦ Ἡφαιστίωνα Δία· δεξιὰ κατατομή.

4. ΑΤΡΑΞ. Τή πόλη ἔχτισε ὁ μυθολογικός Θεσσαλὸς ἥρωας Λάπιθος Ἄτραξ. Τή τοποθετοῦνε στή δεξιὰ ὄχτη τοῦ Πηνειοῦ καὶ περὶ τὸ σημερινὸ Ἀλήφακα. Τὰ πελασγικά τεῖχη της ἀκόμα καὶ σήμερα πάνω στὸ βουνὸ Ντουμπροῦζι

Τύποι ἀπὸ ἀρχαῖα ἀργυρᾶ νομίσματα τῆς πόλεως Λαρίσης (ἢ μία ὄψη)

μᾶς δείχνουν τὰ ἴχνη της. Ἀπὸ τή πόλη αὐτὴ ἔχουμε διάφορους τύπους ἀπὸ χάλκινα νομίσματα, καὶ ἓνα ἀργυρὸ τύπο.

Παράσταση στὰ χάλκινα. Θεσσαλὸς ἵππεας μὲ χλαμύδα — ἄλογο πού βόσκει — ἄλογο πού στέκεται — ἢ βῶδι πού τρέχει — βῶδι πού κερατίζει. Σὲ ὄλα ὑπάρχει ἢ ἐπιγραφή ΑΤΡΑΓΙΩΝ ἢ ΑΤΡΑΓΙ-ΝΩΝ. Ἀπὸ τήν ἄλλη ὄψη κεφάλι τοῦ Λαπίθου Ἄτραγος ἢ νύμφης ἢ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνα. Τὰ ἀργυρᾶ νομίσματα πού στή κοπή τους εἴ-

ναι σύγχρονα μὲ τὰ χάλκινα 400—344 π. Χ. μᾶς παρουσιάζουν ἀπὸ τή μιὰ μεριά κεφάλι τοῦ Ἀπόλλωνα δεξιὰ κατατομή, καὶ ἀπὸ τήν ἄλλη ἓνα ἄλογο πού βαδίζει καὶ ἐπιγραφή ΑΤΡΑ.

5. ΓΟΜΦΟΙ. Ἡ πόλη λεγότανε καὶ Φιλίππολις. Κτισμένη στὰ ἀνατολικά χαμηλώματα τῆς Πίνδου κοντὰ στὸ ποτάμι Πάμισος ὅπου εἶναι σήμερα τὸ Φανάρι τῆς Καρδίτσας. Βρεθῆκανε νομίσματα ἀργυροῦ στατήρες καὶ χάλκινο ὄβολοι. Παράσταση γενική. Ὁ Λιμναῖος Δίας κάθεται σὲ θρόνο καὶ κρατᾷ στὸ δεξί του χέρι κεραυνὸ καὶ στ' ἀριστερὸ του σκῆπρο. Φέρ-

νουν ἐπιγραφή ΓΟΜΦΕ-ΩΝ ἢ ΓΟΜΦΙ ΤΟΥΝ στήν ἄλλη ὄψη κεφάλι τῆς θεᾶς Ἡρας ἢ Μαινᾶδος κατὰ μέτωπο, ἢ τοῦ Ἀπόλλωνα σὲ δεξιὰ κατατομή. Κοπήκανε στὰ 350 - 306 π.Χ.

6. ΓΟΝ-ΝΟΙ. Βρεθῆκανε μόνονο χάλκινο ὄ-

βολοὶ σὲ δύο τύπους. Θέση, ὅπου σήμερα τὸ Δερελῆ. Παράσταση, ἓνα κριάρι ἢ ἓνα λεοντᾶρι πού βαδίζουνε. Ἡ ἄλλη ὄψη κεφάλι νύμφης ἢ κεφάλι τοῦ Δία μὲ στέφανο ἀπὸ δάφνη· φέρνουν ἐπιγραφή ΓΟΝΝΕΩΝ. Κοπήκανε δὲ στὰ 430—344 π. Χ. Ἡ πόλη φημιζότανε στήν ἀρχαιότητα γιὰ καλὴ προβατοτροφικὴ περιφέρεια.

7. ΓΥΡΤΩΝΗ. Ἡ σημερινὴ Μπακραινα. Τήν ἀρχαῖα Γυρτώνη ἀναφέρει καὶ ὁ Στράβων ὅτι βρίσκεται εἴκοσι στάδια βόρεια τῆς Λάρισας

στὶς ὄχθες τοῦ Πηνειοῦ. Ἐκοψε μόνονο χάλκινα νομίσματα σὲ δύο περιόδους στὰ 350—306 καὶ 300—196 π. Χ. Τή πόλη ἀναφέρει καὶ ὁ Ὀμηρος γιὰ πατρίδα τῶν Φλεγίων. Παράσταση στὰ νομίσματα. Κεφάλι τῆς νύμφης Γυρτώνης καὶ στίς δύο ὄψεις ἢ συμπαράσταση τῆς νύμφης μὲ κεφάλι ἄλογο ἢ ἄλογο πού βαδίζει ἐλεύθερο ἢ κεφάλι τοῦ Ἀπόλλωνα μὲ δεξιὰ κατατομή ἢ τοῦ Δία μὲ στέφανο ἀπὸ δάφνη. Σὲ ὄλα ἐπιγραφή ΓΥΡΤΩΝΙΩΝ.

8. ΔΗΜΗΤΡΙΑΣ. Ἡ πόλη κτίστηκε ἀπὸ τὸ Δημήτριο τὸ Πολιορκητή, ἐπάνω στὰ ἀρχαῖα χαλάσματα τῆς Ὀμηρικῆς Ἰωλκοῦ στὰ 197

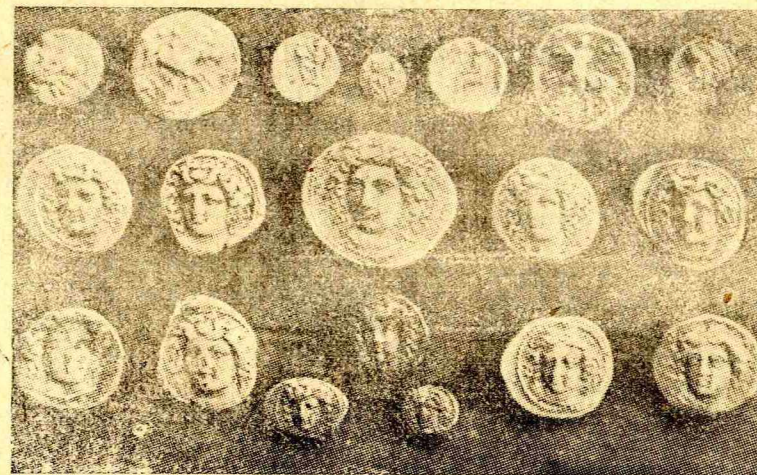
ὄβολος χάλκινος. Ἐχει παράσταση ἀπὸ τή μιὰ ὄψη τρίαινα καὶ ἐπιγραφή ΔΩΤΙ· ἀπὸ τήν ἄλλη Πηγασσος (φερωτὸ ἄλογο)· κόπηκε στὰ 165—130 π. Χ.

10. ΕΚΚΑΡΑ. Τή πόλη τοποθετοῦνε στὰ βόρεια τῆς Φαρσάλου ὅπου εἶναι σήμερα τὸ χωριὸ Δρίσκο-λι. Βρέθηκε ἓνας τύπος χάλκινου ὄβολου. Παράσταση. Κεφάλι τοῦ Δία μὲ στέφανο ἀπὸ δάφνη. Ἡ ἄλλη ὄψη παρουσιάζει ὀλόρθη τῆ θεᾶ Ἄρτεμη ἀκουμπισμένη στὸ δόρυ της καὶ τήν ἐπιγραφή ΕΚΚΑΡΕΩΝ· τὸ νόμισμα κόπηκε στὰ 320 π. Χ.

Τώρα ἀφήνουμε τήν ἀλφαβητικὴ σειρά τῶν πόλεων καὶ περιοριζό-

μαστε νὰ ἀναφέρουμε σ' αὐτὸ τὸ τεῦχος ἀκόμα γιὰ τὰ νομίσματα τῆς Λαρίσης. Στὸ ἐπόμενο δὲ τεῦχος θὰ συνεχίσουμε τὴ μελέτη μας καὶ γιὰ τίς ἄλλες θεσσαλικὲς πόλεις μὲ τὰ νομίσματά τους κατὰ σειρά.

ΛΑΡΙΣΑ.

Ἡ ἄλλη ὄψη νομισμάτων τῆς Λαρίσης

π. Χ. Μᾶς ἄφησε τὰ ὠραῖα σὲ ἐμφάνιση ἀργυρᾶ νομίσματα τετράδραχμα τοῦ Δημητρίου, πού παριστάνουνε τὸ Ποσειδῶνα ὄρθιο νὰ κρατᾷ στὸ δεξί του χέρι τρίαινα σὲ στάση ἐπιθετική. Ἡ ἄλλη ὄψη: Κομμάτι ἀπὸ ἀρχαῖα τριήρη πού στή πλώρη της σαλπίζει ἢ θεᾶ Νίκη ἐπιγραφή ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. Χάλκινα νομίσματα ἓνας τύπος. Κεφάλι τῆς θεᾶς Ἄρτέμιδος ἢ ἄλλη ὄψη πλώρη πλοίου.

9. ΔΩΤΙΩΝ. Κοντὰ στή λίμνη Βοιβοῖδα (Κάρλα). Βρέθηκε ἓνας

(Πελασγιῶτις). Δὲν ὑπάρχει Ἑλληνικὴ πόλη πού θὰ μπορούσε νὰ μᾶς παρουσιάσει μιὰ τόσο μεγάλη ποιικιλία ἀπὸ ἀρχαῖα νομίσματα ὅσο ἡ Λάρισα· αὐτὸ μπορούμε νὰ τὸ ἀποδώσουμε καὶ στή μεγάλη της παραγωγικότητα σὲ προϊόντα, ἀλλὰ καὶ στή δύναμη τῶν ἀρχόντων της. Τὰ περισσότερα νομίσματα τῆς ἀρχαίας Λαρίσης φέρνουν τήν παράσταση τοῦ ἄλογο σὲ διάφορες στάσεις (βλέπε σχετικὴ εἰκόνα). Τὸ ἄλογο ἦτανε γιὰ τὰ νομίσματα τῆς τὸ γενικὸ σύμβολο. Ἡ

Λάρισα ἔκοψε ἀργυρᾶ καὶ χάλκινα νομίσματα σὲ ὄλες τις περιόδους. Τὸ σπουδαιότερο καὶ καλλιτεχνικώτερο νόμισμα ὅσο καὶ σπάνιο εἶναι ὁ ἀργυρὸς διστάτηρος τῆς Λαρίσης, ἕνα ἀπὸ τὰ περιζήτητα νομίσματα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας. Στὴν εἰκόνα διακρίνεται στὸ μέσον τῆς δευτέρας σειρᾶς. Ἔχει παράσταση ἀπὸ τῆς μιᾶς ὄψης ἄλογο ἐλεύθερο πού βαδίζει καὶ τὴν ἐπιγραφή ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ, ἀπὸ τὴν ἄλλη ὄψη κεφαλὴ μαινᾶδος, ἢ νύμφης Λαρίσης. Στὰ 480 π. Χ. κοπήκανε ἢ ἀργυρὸς δραχμὲς ἐπάνω στὴ νομισματικὴ βάση τοῦ Αἰγυπτιακοῦ σταθμητικοῦ κανόνα.

Ἡ Λάρισα μᾶς παρουσίασε περισσότερα ἀπὸ δώδεκα διάφορους τύπους νομίσματα ἀργυρᾶ καὶ περισσότερους ἀπὸ 15 τύπους χάλκινα.

Παράσταση: Στὲς ἀργυρὲς δραχμὲς καθὼς βλέπουμε στὴν εἰκόνα. Ἄλογο πού βόσκει — ἄλογο πού τρικλίζει — ἵππεα θεσσαλῶ — ἄλογο ἐλεύθερο πού καλπάζει — ἢ μισὴ κατατομὴ ἄλογο, ἢ κεφαλὴ ἄλογο. Στὴν ἄλλη ὄψη γενικά, κεφάλι νύμφης κατὰ μέτωπο ἢ μαινᾶδος ἢ κεφάλι νύμφης προφίλ. Σὲ μερικὰ ἀρχαῖα ἔχουμε τὴν παράσταση ἑνὸς θεσσαλοῦ νεανίου πού ἐπιχειρεῖ νὰ γονατίσῃ ἕνα ταῦρο πιάνοντάς τον ἀπ' τὰ κέρατα. Ἡ παράσταση εἶναι παρμένη ἀπὸ τὸ ἀγώνισμα «ταυροκαθάψια» πού γενότανε ἄγνωστο πού, στὸ κάμπο τῆς Λαρίσης ἢ τῆς Κραννῶνος, γιατί καὶ τῆς δευτέρας αὐτῆς πόλης τὰ νομίσματα ἔχουνε τὴν ἴδια

παράσταση καθὼς καὶ τὰ τῆς Φαρκαδῶνος καὶ Τρικκαίων. Οἱ ἀργυροὶ ὄβολοι τῆς Λαρίσης (βλέπει εἰκόνα πρώτη σειρά 3, 4, 5 πρὸς δεξιά) εἶναι νομίσματα ἀρκετὰ ἄξια προσοχῆς γιὰ τὶς παραστάσεις τους, καὶ ἔχουμε ἀπὸ τῆς μιᾶς ὄψης πάλι ἄλογο πού ἐλεύθερο τρέχει ἢ στέκεται ἢ ἵππεα θεσσαλῶ πού κρατᾷ δύο ἀκόντια καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ὄψη βλέπουμε μιὰ γυναῖκα καθισμένη νὰ γνέθῃ ἢ νὰ κυτᾷ στὸ καθρέφτη ἢ νὰ κρατᾷ ἕνα στεφάνι ἀπὸ δάφνη ἢ νὰ ἔχη στὰ γόνατά της ἕνα κρᾶνος ἢ μιὰ στάμνα καὶ ἄλλα. Σὲ ὄλους τοὺς ὄβολους διακρίνουμε τὰ ἀρχαῖα γράμματα τῆς πόλης ΛΑ ἢ καὶ ΛΑΡ.

Καὶ ὅλα τὰ παραπάνω γιὰ τὰ ἀργυρᾶ Λαρισαῖα νομίσματα. Ὅσο γιὰ τὰ χάλκινα, γιὰ νὰ μὴν ἐπεκταθοῦμε σὲ λεπτομέρειες θὰ μνημονέψουμε μονάχα ὅτι πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ μοιάζουνε μὲ τὰ ἀργυρᾶ πρὸ πάντων μὲ τὴν παράσταση τοῦ ἄλογο πού βόσκει ἢ τρικλίζει καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ὄψη κεφάλι νύμφης. Ἄλλη παράσταση ἢ Θεᾶ Ἄρτεμις ὀλόρθη κυνηγᾷ μὲ τὸ τόξο της, ἀπὸ τὴν ἄλλη ὄψη κεφάλι τῆς Ἀρτέμιδος ἢ κεφάλι τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Τὰ νομίσματα τῆς ἀρχαίας Λαρίσης εἶχανε τόση μεγάλη κυκλοφορία, πού τὰ βρίσκουμε διασκορπισμένα σὲ ὅλη τὴ Θεσσαλία.

Στὸ ἐπόμενο τεῦχος: Ἀρχαῖα Νομίσματα Θεσσαλικῶν πόλεων. — Μητροπόλεως — Κιτρῶν (Καρδίτης). — Πελλινναίων, Φαρκαδῶνος — Τρικκαίων (Τρικκάλων), Μαγνητῶν (Βόλου), Φαρσάλου — Φαλανναίων κ.ἄ.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΝ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΗΣ

Μελέτη τοῦ κ. Δ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ

Β'.

Ἡ δυναστεία τῶν Ἀλευαδῶν, πού ἀπετέλεσε τὸ πλουσιώτερον καὶ τὸ ἰσχυρότερον γένος τῆς θεσσαλικῆς ἀριστοκρατίας, ἐδῶ εἶχε τὴν ἔδρα της καὶ ἔδωκε εἰς τὴν πόλιν ἤδη ἀπὸ τοῦ 8ου αἰῶνος π. Χ. λάμπριν καὶ δύναμιν. Τὸ γένος τῶν Σκοπαδῶν, πού ἤδρευεν εἰς τὸν γειονικὸν μας Κραννῶνα (σημερινὸν Χατζηλάρ), ἦτο συγγενικόν, ἀλλὰ πάντως ὑποδεέστερον εἰς ἰσχὺν καὶ εἰς πλοῦτον ἀπὸ τοὺς Ἀλευάδας. Καὶ ὅμως ὁ πλοῦτος τῶν Σκοπαδῶν ἐθεωρεῖτο διὰ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα τόσον παροιμιώδης, ὥστε ὁ Κριτίας τῶν Ἀθηνῶν νὰ εὐχεται διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ:

Πλοῦτον Σκοπαδῶν,
φρόνημα μέγα τοῦ Κίμωνος
καὶ νίκας τοῦ Ἀγησιλάου τῆς
Σπάρτης.

Ἡ πόλις αὐτὴ ὑπῆρξε φιλόμουσος καὶ φιλοθεάμων. Τὸ θέατρον τῆς Λαρίσης (μεταξὺ τοῦ ὠρολογίου καὶ τῆς ὁδοῦ Μακεδονίας τῆς σημερινῆς πόλεως) ὑπῆρξεν ἐκ τῶν μεγίστων καὶ ἀρίστων θεάτρων τῆς βορείου Ἑλλάδος. Ἀπὸ τὸ θαυμάσιον αὐτὸ θέατρον σώζονται τώρα τὰ θεμέλια τοῦ προσκηνίου καὶ ἐλάχιστα κειμήλια. Τὰ ἄλλα, εἴτε μένουσιν ἀκόμη ἀνεξερεύνητα εἴτε ἔχουν καλυφθῆ ἀπὸ νέας οἰκοδομᾶς, πού ἀνηγέρθησαν εἰς τὸν ἱερόν του χῶρον. Εἰς τὸ θέατρον αὐτὸ ἀντήχησαν αἱ τραγωδίαι τοῦ ὑψιπετοῦς Αἰσχύλου καὶ τοῦ δραματικοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ φιλοσόφου τῆς σκηνῆς Εὐρυπίδου. Ἀλλὰ καὶ μεταγενέστεροι δραμα-

τικοὶ ποιηταὶ ἐκλήθησαν ἐδῶ καὶ ἐδίδαξαν τὰ δράματά των.

Ἄλλ' ἢ πόλις αὐτὴ εἶχε νὰ ἐπιδείξῃ τοὺς μεγάλους της ἀγῶνας. Αἱ ἀπαρχαὶ τῶν Λαρισαϊκῶν ἀγῶνων χάνονται εἰς τὰ βάθη τῶν αἰῶνων. Κατὰ ἕνα θρύλον, τὴν Λάρισαν ἔκτισεν ὁ Ἀκρίσιος, βασιλεὺς τοῦ Ἄργους καὶ δισέγγονος τοῦ Δαναοῦ. Υἱὸς τοῦ Ἀκρισίου ἦτο ὁ Τένταμος, πρῶτος βασιλεὺς τῆς Λαρίσης. Ἀπὸ τὸν Τένταμον ἐγεννήθη ὁ Περσεύς. Καὶ ἐνῶ ἐβασίλευεν εἰς τὸ Ἄργος ὁ Ἀκρίσιος καὶ εἰς τὴν Λάρισαν ὁ Τένταμος, ἠθέλησεν ὁ Περσεύς νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ Ἄργος διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸν πάππον του. Ἄλλ' ὁ Ἀκρίσιος εἶχε χρησμόν, ὅτι θὰ ἐφονεύετο ἀπὸ ἕνα ἔγγονόν του. Ὡς ἐκ τούτου, ἐνῶ ὁ Περσεύς ὠδοιποροῦσε πρὸς τὸ Ἄργος, ὁ Ἀκρίσιος ἀνεχώρει ἀπ' ἐκεῖ διὰ τὴν Λάρισαν, διὰ νὰ μὴ τὸν εὕρῃ εἰς τὸ Ἄργος ὁ ἔγγονός του. Πρὸς τιμὴν τοῦ πατρός του, πού ἦλθεν εἰς τὴν Λάρισαν ὁ Τένταμος ἐτέλεσεν ἐδῶ γυμνικούς ἀγῶνας. Ἄλλ' ὁ Περσεύς, μὴ εὐρῶν τὸν πάππον του εἰς τὸ Ἄργος, ἐπέστρεψεν ἐκεῖθεν. Ἐπρόλαβεν ἐδῶ καὶ τὸν Ἀκρισιον καὶ τοὺς πρὸς τιμὴν του τελουμένους ἀγῶνας καὶ ἔλαβε μέρος καὶ ὁ Περσεύς εἰς τὸ ἀγώνισμα τῆς δισκοβολίας. Ἄλλ' ὅταν ἐσφενδονίσθη ὁ δίσκος παρεξέκλιε καὶ ἐπληξέ τὸν παρισταμένον πάππον, ὅστις, μὴ δυνηθεὶς νὰ ποφύγῃ τὸν χρησμόν, ἀπέθανε ἐκ τῆς πληγῆς του. Ὁ οἰκιστὴς τῆς Λαρίσης ἔβαψε μὲ τὸ αἷμά του τὸ στάδιον τῆς πόλεως, εἰς τὸ ὀποῖον ἐν τούτοις καὶ αὐταὶ αἱ

ταυρομαχίαι εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους διεξήγοντο «δίχα ξύλου καὶ σιδήρου».

Ἐάν οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἀπετέλουν τὴν σπουδαιότεραν πα- νελλήνιον ἐκδήλωσιν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, καὶ ἡ θεσσαλικὴ μητρό- πολις δύναται νὰ καυχηθῆ, ὅτι εἰς τοὺς ἀγῶνάς τῆς συνέρρεαν ἀθλη- ταὶ καὶ ἐξ ἄλλης τῆς Ἑλλάδος, ἀλ- λά καὶ ἀπὸ τὴν Ἀσίαν καὶ ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, εἶχε δὲ νὰ ἐπιδείξῃ ἀγωνίσματα ἀπείρως γραφικώτε- ρα καὶ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἀγω- νίσματα τῆς Ὀλυμπίας. Ἐάν δὲ κανεὶς μελετήσῃ τὴν ἐξέλιξιν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων, δὲν εἰξεύρω ἔάν δὲν καταλήξῃ εἰς τὸ συμπέρα- σμα, ὅτι πολλὰ ἀγωνίσματα ἀπὸ τὰς ἵπποδρομίας καὶ τὰς ἄρματο- δρομίας πιθανὸν νὰ ἐλήφθησαν ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας τῆς Λαρίσης.

Εἰς τὸ πενιχρὸν μουσεῖον τῆς πό- λεως διασώζονται τρεῖς ἐνεπίγρα- φοὶ πλάκες, ἀκρωτηριασμέναι δυ- στυχῶς. Ἡ μία εἶναι κατεστραμ- μένη κατὰ τὸ ἥμισυ καθέτως, εἰς σημεῖον ὥστε νὰ μὴ ἀναγινώσκων- ται τὰ εἶδη τῶν ἀγωνισμάτων, τὰ ὁποῖα ἀσφαλῶς ἀναφέρονται εἰς ἀγῶνας γυμνικούς. Καὶ αἱ ἄλλαι δύο εἶναι καὶ αὐταὶ ἀκρωτηρια- σμέναι, ἀλλ' εὐτυχῶς διασώζουσι τὸ μεγαλύτερον τμήμα τῶν ἐπι- γραφῶν τῶν. Μᾶς ἱστοροῦν αἱ πλά- κες αὐταὶ τὰ διάφορα εἶδη τῶν μουσικῶν καὶ τῶν γυμνικῶν ἀγῶ- νων καὶ τῶν ἵπποδρομιῶν καὶ τῶν ἄρματοδρομιῶν καὶ τὰς ταυρομα- χίας, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰς πατρίδας τῶν νικητῶν. Εἰς τὸν κατάλογον τῶν νικητῶν ἀναφέρε- ται καὶ μία Λαρισία, ἡ κόρη τοῦ Πολυξένου. Ἐνίκησεν εἰς τὰς ἄρ- ματοδρομίας.

Ἴδου αἱ ἐπιγραφαί, ὅπως τὰς ἀ- νέγνωσα :

Α΄.

Σαλπιστάς

Ἀτράγιος Μελανθίου Θεσσαλὸς ἀπὸ Κιερίου.

Κήρυκας

.... Ἀγαθοκλέους Θεσσαλὸς ἀπὸ Λαρίσης τῆς Πελασγίδος.

Αὐλητάς

.... Πυθίωνος Ἐφέσιος.

Κιθαριστάς

.... Μενίππου Ἀντιοχεύς ἀπὸ Μαι- ἀνδρου.

Κιθαρωδοὺς

.... Ἰσιδώρου Νεαπολίτης.

Ταυροθηρίαν

.... Πορτίνου. Θεσσαλὸς ἀπὸ Λα- ρίσης τῆς Πελασγίδος.

Ἀφιππολαμπάδι

.... εὐνωμένους Θεσσαλὸς ἀπὸ Φερῶν.

Ἀφιπποδρομῶν

.... Θεσσαλὸς ἀπὸ Λαρίσης τῆς Πελασγίδος.

Παῖδας πένταθλον

Β΄.

ἄνδρας Παγκράτιον

Νικοκλῆς Νικοκλέους Κλειτ(όριος) ὀπλίτην

Νικοκλῆς Νικάτα Λακεδαιμόνιος συνωρίδι πωλικῆ

.... Ἴλοκράτης Ἀντιγόνου Θεσ- σαλὸς ἀπὸ.....

κέλητι πωλικῶ

Μασίθεος Ἑρμῖαν τοῦ Ὀμήρου Θεσσαλὸς ἀπὸ Λαρίσης.....

συνωρίδι τελεία

.... χης Πausανίου Θεσσαλὸς ἀπὸ Λαρίσης

κέλητι τελείω

Λέαρχος Ἀρνία Θεσσαλὸς ἀπὸ Λα- ρίσης τῆς Πε(λασγίδος)

ἄρματι πωλικῶ

Ἀλκέτας Λαττάμου Θεσσαλὸς ἀπὸ Κιερίου

ἄρματι τελείω

.... ὄνη Πολυξένου Θεσσαλὴ ἀπὸ Λαρίσης τῆς (Πελασγίδος).

Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΗ

Β΄.

Ἡ «**Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ Τουρι- σμοῦ**». Κατὰ τὸ 1933 τυχαία πέρα- σε ἀπ' τὴν πόλην μας ὁ τότε Διευ- θυντῆς τοῦ «Ἑλληνικοῦ Ὀργανι- σμοῦ Τουρισμοῦ» κ. Μελᾶς, ὁ ὁποῖ- ος ἔμεινε κατενθουσιασμένος με- τὶς προόδους ποῦ παρουσίαζε τό- τε ἡ Λάρισα.

Ὁ κ. Μελᾶς ἐπεσκέφθη τὸν τότε Δήμαρχον κ. Μ. Σάπκαν καὶ τὸν συνεχάρη θερμᾶ, προφορικῶς δὲ καὶ κατοπινὰ με ἔγγραφόν του ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, τὸν παρεκάλεσε ν' ἀ- ναλάβῃ πρωτοβουλία γιὰ τὴ σύ- σταση καὶ στήν πόλην μας τοπικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ε.Ο.Τ.

Πραγματικὰ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1933

συστήθηκε καὶ ἐδῶ Ἐπιτροπὴ Του- ρισμοῦ 7μελῆς, τῆς ὁποίας πρώτη δουλειὰ ἦταν νὰ ἰδρῶσιν εἰς τὸν Δήμο Γραφεῖο πληροφωριῶν γιὰ τοὺς ξένους καὶ κατόπιν νὰ προ- σπαθῆσιν διὰ μιᾶς ἐπιτροπῆς νὰ συγκεντρώσῃ κάθε τι ποῦ ἀφορᾷ τὴν περιφέρειὰν μας, με ἀπώτερο σκοπὸ τὴν ἐκδόσιν λευκώματος, μέ- σα στὶς σελίδες τοῦ ὁποίου θὰ μπο- ροῦσαν οἱ ξένοι καὶ δικοὶ μας ἐκ- δρομεῖς νὰ βρῶσιν κάθε σχετικὴ ἐκδρομικὴ κλ.π. πληροφορία.

Ἐπίσης ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγήθη στὴν ΕΥΗΛ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸ τῆς μικρᾶς πλατείας τοῦ Σταθμοῦ καὶ τῆς ὁδοῦ Ἀχιλλέως, καθὼς καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν κεντρικῶν ση-

νας Νεαπολίτης. Ἡ Νεὰ πολις εἶχε πάντοτε τοὺς τροβαδούρους τῆς.

Οἱ δὲ ἵππικοὶ ἀγῶνες, αἱ ἵππο- δρομῖαι, αἱ ἄρματοδρομῖαι καὶ αἱ ταυρομαχίαι ἐτελοῦντο εἰς τὸ στά- διον τῆς πόλεως. Ἦτο τοῦτο μέγι- στον καὶ κατελάμβανε τὸν κοῖλον χώρον, ὅστις ἐκτείνεται μεταξὺ τοῦ σημερινοῦ συνοικισμοῦ τῆς Νέ- ας Φιλιππουπόλεως καὶ τῆς Γεωρ- γικῆς Σχολῆς, εἰς τὸν λόφον τῆς ὁ- ποίας ἐνηργήθησαν καὶ πρόχειροι ἀνασκαφαί.

Ἀπὸ τὰ γυμνικὰ ἀγωνίσματα, αἱ ἐπιγραφαὶ μᾶς διέσωσαν μόνον τὸ πένταθλον, τὸ παγκράτιον καὶ τὸν ὀπλίτην δρόμον.

Τὸ πένταθλον, εἰς τὸ ὁποῖον ἠγω- νίζοντο χωριστὰ οἱ παῖδες καὶ χω- ριστὰ οἱ ἄνδρες, περιελάμβανε :

Τὸ ἄλμα, τὸν δρόμον, τὴν δισκο- βολίαν, τὸ ἀκόντιον, τὴν πάλην.

(Στὸ ἐπόμενο τὸ Γ΄ μέρος)

μείων τῆς πόλης ἀπὸ τοὺς ἐπαίτας, διὰ τῆς ἀστ. ἀρχῆς.

Ἄλλὰ τὸ σπουδαιότερο πού ἐπέ-
τυχε ἡ Ἐπιτροπή, εἶναι ἡ καλλιτέ-
ρευση τῶν ὄρων διαμονῆς στὰ ξε-
νοδοχεῖα μας. Μὲ συχνότατες ἐπι-
θεωρήσεις, μὲ ὁδηγίες, μὲ νουθε-
σίες καὶ ἀπειλές ἀκόμη περὶ κλει-
σίματος ὠρισμένων Ξενοδοχείων,
κατάρθωσε μόνο σ' ἓνα χρόνο νὰ
μεταβάλῃ τελείως τὴν κατάστασι
τούτων, οὕτως ὥστε σήμερα νὰ
πρατηρεῖται στὰ Ξενοδοχεῖα μας
μία εὐγενῆς ἀμιλλα γιὰ τὴν καλυ-
τέρα ἐμφάνισι καὶ ἀρτιωτέρα ἐξυ-
πηρέτησι τῶν πελατῶν. Μετὰ τὴ
ρίζικὴ ἀνακαίνισι τοῦ «Πανελλη-
νίου» καὶ τοῦ «Πάλλας», τῶρα ἀνα-
μένεται ἡ ὀριστικὴ ἀπόφασι τοῦ
Συμβουλίου τῆς Εθνοτραπέζης,
γιὰ τὴν ἀνέγερσι μεγαλοπρεποῦς
Θεάτρου καὶ Τουριστικοῦ Ξενοδο-
χείου μὲ ὅλες τὶς ἀνέσεις, ἀντα-
ξίου τῆς Λαρίσης, εἰς τὸν χῶρον
τῆς θερινῆς «Τιτάνιας».

Τελευταία ἐνέργεια τῆς Ἐπιτρο-
πῆς ἦτο ἡ τοποθέτησι πινακίδων
εἰς ὅλας τὰς ἐξόδους τῆς πόλεως,
γιὰ τὴν καθοδήγησι τῶν ξένων.

«Οἰκογενειακὸς Ἐκδρομικὸς Σύλ-
λογος». Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια συστή-
θηκε ἀπὸ παλῆα μέλη τοῦ «Ὀμί-
λου Ἐκδρομέων» κι' ἄλλους συμ-
πολίτες μας ὁ «Οἰκογενειακὸς Ἐκ-
δρομικὸς Σύλλογος» τοῦ ὁποίου
σκοπὸς εἶναι νὰ δίδῃ σὶς ἐκδρο-
μῆς του καθαρῶς οἰκογενειακὸ καὶ
ψυχαγωγικὸ χαρακτήρα.

Τὴν πρώτη του ἐκδρομὴ ἔκαμε
λίγες μέρες μετὰ τὴν ἰδρυσὴ του
στὴ μαγευτικὴ τοποθεσί «Βρύση
Τυρνάβου», τὴν τελευταία του δὲ
στὰ ἱστορικὰ Ἄμπελάκια.

Τῶρα τὸ Συμβούλιό του μελετᾷ
τὸ νέο πρόγραμμα γιὰ σειρὰ ἐκ-
δρομῶν, οἱ ὁποῖες θ' ἀναγγέλλων-
ται κατὰ τὴ διάρκειά του θέρους.

«Φυσιολατρικὸς Σύλλογος Λαοί-
σης». Τὸ Γενάρη τοῦ 1934 ἰδρύθηκε
στὴ Λάρισα ἀπὸ ὀμάδα συμπολι-

τῶν μας καὶ τὸ τέταρτο ἐκδρομικὸ
γκρούπ, ὁ «Φυσιολατρικὸς Σύλλο-
γος», μὲ σκοπὸ τὴν ὀργάνωσι ἐκ-
δρομῶν καὶ τὴν ψυχαγωγία τῶν
μελῶν του.

Ὁ Φυσιολατρικὸς μέχρι σήμερα
ἀριθμεῖ 7—8 ἐκδρομῆς ἀπ' τὶς ὁ-
ποῖες κυριώτερες εἶναι στὴν Ἄ-
γρια τοῦ Βόλου, στὰ Μετέωρα
κ. λ. π.

Τὶ γίνεται στὴ λοιπὴ Θεσσαλία. Στ'
ἄλλα μέρη τῆς Θεσσαλίας ἐπί-
σης κάτι γίνεται, ὅχι ὅμως παντοῦ.

Στὸ Βόλο ὑπάρχει Τμῆμα τοῦ
Ε.Ο.Σ. μὲ ἀριστα στελέχη καὶ μὲ
δράση ἀξιοθαύμαστη καὶ ἀξιό-
λογη. Ὑπάρχει καὶ δεύτερο ἐκεῖ
ἐκδρομικὸ Σωματεῖο χωρὶς σοβα-
ρὴ δράση.

Στὴν Καρδίτσα ὑπάρχει Τουρι-
στικὸ Τμῆμα τῆς Λαϊκῆς Βιβλιοθή-
κης χωρὶς δράση, ἀρκούμενο μόνο
στὴν καλύτερα ἐπιτυχία τῶν «Ἀν-
θεστηρίων», τὰ ὁποῖα φέρνουν πολ-
λοὺς ξένους μέσα στὴν Καρδίτσα.

Τὰ Τρίκκαλα ἔχουν τὴν «Ἐνωσι
Ἐκδρομέων» μὲ πολὺ μετρία
δράση.

Στὰ Φάρσαλα κάτι γίνεται τε-
λευταία, χωρὶς θετικὰ ἀποτελέ-
σματα ἀκόμα.

Στὸ Κεσερλῆ εἶναι Τμῆμα Πρα-
σίνοιο τοῦ Συλλόγου Νέων, εἰς τὸ
Καζακλάρ δὲ ὁ «Ὀμιλος Ἐκδρο-
μέων», χωρὶς νὰ παρουσιάσων μὲ-
χρι τοῦδε καμμιά κίνησι.

Στὴν Ἐλασσῶνα γίνεται πραγ-
ματικὸς ἐκδρομικὸς ὀργασμὸς,
πού ὀφείλεται στὸ γνήσιο φυσιολα-
τρικὸ δαιμόνιο τοῦ κ. Γιάννη Πανέ-
τσου, τοῦ ὁποίου τὰ ἐκπληκτικὰ
κατορθώματα μποροῦν νὰ χρησιμεύ-
σουν γιὰ παράδειγμα σὲ κείνους
πού συγκινοῦν περισσότερο τὰ Συλ-
λογικὰ ἀξιώματα ἀπ' τὴν πραγμα-
τικὴ φυσιολατρικὴ δράση.

«ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΗΣ»

“ΓΥΜΝΟ,”

Νάχει γραμμένο στὴ κάτω μεριά
δεξιὰ μπάντα, μὲ πέντε—τάχω με-
τρήσι—μὲ πέντε γράμματα : Γ υ-
μ ν ὁ... Ἔτσι πρέπει... Ἔτσι κα-
θῶς τὸ φωτοστέφανο τῆς Σάρκας
στεφανῶνει τὰ δυὸ σου λαμπρὰ
στήθη! Ἔτσι σοῦ πρέπει!

Ἡ Ζωὴ τοῦ αἵμάτου σου νὰ φαί-
νεται κάτω ἀπ' τὸ κυανὸ σου δέρ-
μα, κι' ἡ Ζωὴ τῆς ψυχῆς σου νὰ
φαίνεται μονάχα στὰ κομμένα σου
γλαυκὰ μάτια καὶ στ' ἀποσταμένο
κοράλι-στόμα σου—ποῦνε βαμμέ-
νο. Κι' ὕστερα τῆς Σάρκας Σου ἡ
ζωὴ νὰ περιλούζη τὶς δυὸ σου ἀ-
πάρθενες ἀρίδες...

Κι' ἡ ὀμορφάδα κι' ἡ βρωμιὰ μέ-
σα στῆς δόξας τῆ σκοτερῆ τῆ λάμ-
ψη, πόνων παλιῶν, ζωῆς μικρῆς,
αἰωνιότητας σκληρὸ τραγοῦδι.

Ἔρω ἦρθες! ἦρθες στ' ἀργαστήρι

μου μέσα νὰ φκιάσω τὸ ὀμοίωμά
σου στὸ γλιστερὸ ἀπάνου μουσαμά.

Ἔρω ἦρθες! Πάντ' ἀνθερὴ μέσο ἀπ'
τῆ λάσπη, νὰ ποζάρης, νὰ δείξης
τὸ λεπρὸ τῆς ἡδονῆς σῶμα σου!...

Ἔρω ἦρθες! Εἶσαι νιά, ἀλλ' ἔχεις
παλιώσι! Βγῆκες ἀπ' τὴν ἀγγα-
λιά τους κι' ἦρθες ἐδῶ! Βλέπεις νὰ
ζωγραφιένται ἀπέναντί σου οἱ σάρ-
κες τοῦ δουλεμένου σου κορμιού...

Πῆρες τὴν ἀμοιβὴ τῆς πρόζας—
μονάχα γιὰ τὴν ἦρθες—κι' ἔφυγες.

Καὶ τὸ κορμί σου ἀποτυπώθηκε
στὸ Ταμπλώ—ἔργο Τέχνης.

Κι' ὁ βοῦρκος καὶ τῆς ψυχῆς ἡ ἀ-
μαρτία ἐνσάρκωσαν κι' ἔδειξαν τὸ
σύμβολό τους : Τὸ γυμνὸ σου.

Ἄλμυρὸς

ΣΟΥΛΑΣ ΠΕΖΟΣ

ΟΝΕΙΡΑ

Χρυσωμένα ὄνειρα, σύννεφα δια-
βατάρικα, στὸ πρῶτο τοῦ ἀνέμου
φύσημα, σβύστηκαν, σκόρπισαν
στῆς σκληρῆς πραγματικότητος
τὸ ἀντίκρουσμα. Δὲν ἔμεινε ἀπ' αὐ-
τὰ παρὰ μόνο ἡ ἀόριστη θύμησι
τους, θολή, κατακάθι στὸ ποτήρι
τοῦ ἀδειασε ὁ χρόνος στὸ πέρα-
σμά του.

Κι' εἶναι ἔτσι πειὸ γλυκά, ἀνα-
ταράζουν πειὸ βαθειὰ τὴ ψυχὴ, δο-
νοῦν πειὸ ῥωμαντικὰ τὴ πειὸ εὐ-
αίσθητη χορδὴ μας συγκεχυμένα
καθῶς τὰ φέρνει ὁ νοῦς γιὰ νὰ τὰ
ζητάῃ ἡ καρδιά, πού πρῶτα τὰ λί-
κνισε στοργικά, πρὶν νὰ τὰ παγῶ-
σι ἡ λήθη.

Κι' ἔρχονται ὅλα μαζί, χωρὶς
σειρά, ἀνακατεμένα, μὲ τῆς χαρᾶς

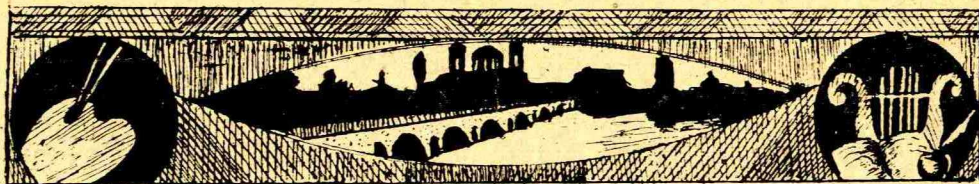
τὸ θύμισμα, καθῶς καὶ μὲ τοῦ πό-
νου τῆ πικρόχολη νοσταλγία.

Δὲ σβύνουν ποτὲ μέσα μας, δὲν
ἀφανίζεται ἡ εἰκόνα τους τελειω-
τικά.

Μποροῦν νὰ γίνουν πειὸ γκριζα,
μπορεῖ νὰ χάσουν πολλῆς λεπτομέ-
ρειες, μένει ὅμως τὸ σύνολό τους,
ἴσως ἀκαθόριστο, ἱκανὸ ὅμως γιὰ
νὰ γεμίσι μιὰ στιγμὴ τὸ εἶναι μας
ἀπὸ ἓνα κομμάτι χαρᾶς πού μᾶς
γέννησαν, ἢ τὶς λυπητερές στιγμῆς
πού κάποτε μᾶς προξένησαν.

Καὶ μακραίνει ὁ χρόνος... κι' ἐ-
κείνα μᾶς ἀκολουθοῦνε... πάντα
μᾶς ἀκολουθοῦν, χρυσωμένα ὄνει-
ρα, σύννεφα διαβατάρικα στὸν οὐ-
ρανὸ τῆς ψυχῆς μας.

I. ΔΙΓΕΝΑΚΗΣ

Ο ΛΑΡΙΣΙΝΟΣ ΜΗΝΑΣ

Η ΠΝΕΜΑΤΙΚΗ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Η ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Στις 5 του Μάη ο Όμιλος Διανοουμένων και Φιλοτέχνων Λαρίσης ώργάνωσε την 26η κατά σειράν απ' την ίδρυσή του διάλεξη, με όμιλητή τον έγκριτο ιατρό της πόλης μας κ. Γ. Γκόλαντα, και με θέμα: «Πολιτισμός - Έκφυλισμός».

Ο Όμιλος στη διάλεξη αυτή, όπως και στη προηγούμενη 25η έκανε μια καινοτομία από άποψη κοινωνικής ωφελείας και εκπολιτιστικής δράσης. Το προϊόν των εισπράξεων της διάλεξης αυτής το διέθεσε για τη προικοδότηση μιας όρφανής κόρης του Όρφανοτροφείου θηλέων της πόλης μας.

Η Λαρισαϊκή κοινωνία που τέτοιες ευγενικές χειρονομίες συμπαθεί κι' έκδηλώνει τα συναισθήματά της τα άλλουϊστικά έμπραχτα, απόδειξε με την αυθόρμητη συγκέντρωση των μελών της που πλημμύρισαν την εύρύχωρη αίθουσα του Κινηματογράφου «Όλύμπια» πως έχει έξυψωμένο όχι μόνο το φιλομαθές αλλά και το φιλόανθρωπο αίσθητήριό.

Ο όμιλητής, γνωστός μελετητής των Ιατροκοινωνικών φαινομένων, ίκανοποίησε το πυκνό άκρατήριο με τη βαθεία επιστημονική του έμβριθεία και τη πλήρη διαφώτιση

δλων των σκοτεινών πλευρών του θέματος που διαπραγματεύθηκε.

Η 2α ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΛΑΡΙΣΗΣ

Ένα εξαιρετικό μουσικό γεγονός έλαβε χώραν στις 25 του Μάη. Η Συμφωνική Όρχήστρα της πόλης μας ώργάνωσε τη δεύτερη μεγάλη συναυλία της με τη διεύθυνση του μεγάλου μας μαέστρου κ. Μανώλη Καλομοίρη, στο Κινηματοθέατρο «Όλύμπια». Το πρόγραμμα πλούσιο σε τεχνική κατάρτιση και σύνθεση περιλάμβανε έργα του Al. Glazounow, L. V. Beethoven, του Al. Stradella, του M. Καλομοίρη, G. Verdi και του Fr. List. Η έπιτυχία της Συναυλίας ήτανε πλήρης κάτω απ' την άριστοτεχνική μπαγκέτα του κ. Καλομοίρη.

Το κοινό έχειροκρότησε τους έχτελεστές με άκράτητο ένθουσιασμό. Η σοβαρή μουσική άρχισε να καταχτᾷ τις ψυχές. Ένα ειλικρινές εδγε.

Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΟΣ

ΚΑΙΤΗΣ ΣΙΩΠΗ

Ο Όμιλος Διανοουμένων και Φιλοτέχνων Λαρίσης προπαρασκευάζει για τη φθινοπωρινή σαιζόν μια πρώτοτυπη έκθεση ζωγραφικής της γνωστής ανά το Πανελλήνιον Καλλιτέχνιδος Δίδος Καίτης Σιώπη.

Για το έργο της νεαρής ζωγράφου

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

ΘΡΑΚΗ ΘΡΥΛΟΥ: "ΛΟΡΙΑ ΛΑΝΤΗ,, (ΔΡΑΜΑ)

Τη «Λόρια Λάντη» — το τελευταίο θεατρικό έργο του συναδέλφου κ. Θράκη Θρύλου — δέν την είδα στη σκηνή, μα τη διάβασα στο κομψό βιβλιαράκι, που την εξέδωσε και πούχε την καλωσύνη να μου το στείλη. Κι' απ' όλο το διάβασμά του, αρχίζω να πιστεύω, ότι είναι, σα να την είδα ζωντανεμένη στο θέατρο.

Πρόκειται για μια συνηθισμένη ιστορία, που ξετυλίγεται στην πρωτεύουσα, με πρόσωπα παρμένα απ' τη σύγχρονη κοινωνία, δεμένα καλά στην ψυχολογική σύνθεση και τη νοοτροπία. Άλήθεια, αυτό είναι το κυριώτερο χαρακτηριστικό του τρίπρακτου αυτού δράματος: ότι οι ήρωές του — ήρωες γνωστοί, άνθρωποι, που τους συναντούμε

που έχουνε γραφή πολλά έξ άφορμής των εκθέσεων της που διωργανωθήκανε σ' όλες σχεδόν της μεγαλοπόλες της Ελλάδας.

Στά προσεχή μας τεύχη θα επανέλθουμε λεπτομερέστερα και με πλήρη ανάλυση του πρωτότυπου έργου της.

Η ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ

Λόγοι που ανάγονται στη πληθώρα των εργασιών και παραγγελιών του Τυπογραφείου που εκδιδόμαστε, μας αναγκάζουνε παρά τη θέλησή μας να βγοῦμε σε διμηνιαίο τεύχος Η ύλη όμως που θα λείψη θα συμπληρωθή στα επόμενά μας τεύχη, ώστε να μη παρουσιαστή κανέναν λόγο καθυστέρησης τόσο στην παρακολούθηση τόσο της επιστημονικής όσο και της λοιπής πνευματικής θεσσαλικής και επαρχιακής κινήσεως. Ζητούμε γι' αυτό συγγνώμη απ' τους συνδρομητές και τους αναγνώστες μας.

σήμερα — κινούνται στο πλαίσιο των τωρινών συνθηκών και περιστάσεων, στο πλαίσιο, που καθορίζει το πνεύμα της εποχής μας. Κάτω απ' την επίδραση του πνεύματος αυτού δημοουργούν τη δράση τους οι ήρωες κι' απ' το πνεύμα αυτό, στο τέλος, ξεπηδᾷ, σαν επανάσταση, ή απολύτρωση. Απολύτρωση, που φαίνεται, τουλάχιστον, άπίθανη, άν τη σχετίσουμε προς τη σύγχρονη πραγματικότητα, πνάτως όμως απολύτρωση νοσταλγική.

Στην οικογένεια του Χριστόφ. Λάντη — ενός περίφημου γιατροῦ — τα δυο παιδιά, ή Λόρια κι' ο Παῦλος κατακυλούν στο βόρβορο του εκφυλισμού: ή πρώτη αγαπιέται απ' έναν άλλο πλούσιο, τον Ορέστη Βαμπά, άτιμάζεται κι' εγκαταλείπεται, ο δεύτερος περνᾷ την έκλυτη ζωή των μεγαλοπόλεων και καταντᾷ κουρέλι. Όταν όμως ανακαλύπτεται το σφάλμα της Λόριας, κι' ο πατέρας της — ο γιατρός Λάντης, που πρωτίτερος δέν είχε σκεφτῆ, ότι ήταν και πατέρας — τραβά τα μαλλιά του, ή Λόρια, μόνη, ενώ μέσα της παιχιδίζει ο καρπός της αγάπης της, αποφασίζει ν' αφήση το σπῆτι, που κηλίδωσε, και παίρνει το πρώτο βαπόρι, που πρόκειται να ξεκινήση απ' τον Πειραιᾷ. Εκεί συναντιέται με τον αδερφό της και σμίγουν κι' οι δυο στον πόνο, που τους βαρύνει την καρδιά. Κι' αφού γυρίζουν κι' αποχαιρετούν την οικογένειά τους, φεύγουν για τη μακρινή εκείνη χώρα, που θα ξεπλυθούν ή πληγές της ψυχής των και θα βροῦν την ήσυχία, την τιμή, τη χαρά.

Μα ή «Λόρια Λάντη» δέν έχει μόνο το μεγάλο πλεονέκτημα, ότι πηγάζει κατευθείαν απ' τη σύγχρονη ζωή, με σκοπό ν' αποτινάξη το ζυγό της παραλοψίας της. Είναι και δοσμένη με τάξη παραδειγματική, με τέχνη, με δύναμη, που κρατᾷ άμείωτο το ενδιαφέρον του θεατή. Ο κ. Θρύλος ξέρει, ασφαλώς — και

μάλιστα ξέρει πολὺ — νὰ γράφῃ θέατρο. Διάλογος καλοδουλεμένος, χωρίς περιττολογίες, ἀπλός, διατυπωμένος γοητὰ φράση ρέουσα, πὺ δὲν κουράζει, λεκτικὸ ἄριστο. Νοιώθεις μιὰ ἀδιάκοπη εὐχαρίστηση στὸ φυσιολογικὸ ζετύλιγμα τοῦ ἔργου. Κι ἡ συγκίνηση, πὺ σὲ κάνει κάποτε νὰ σταματᾷς, αὐτὴ ἡ ἴδια συγκίνηση, πὺ μένει στὸ τέλος, σ' ἀφήνει μὲ τὴν καλύτερη ἐντύπωση τοῦ ἔργου καὶ τοῦ συγγραφέα...

ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Αὐτὸ τὸ μῆνα πείραμε τὰ ἐξῆς Περιδικά, Ἐφημερίδες καὶ Βιβλία :

— «Μακεδονικὲς Ἡμέρες», μηνιαῖο λογοτεχνικὸ περιοδικό. Διευθυντὴς Στέλιος Ξεφλούδας, τεῦχος 30, διεύθυνση Ἐστοράχης 31 Θεσσαλονίκη.

— «Ἐκδρομικά», μηνιαῖο Τουριστικὸ-Ορειβατικὸ περιοδικό. Διευθυντὴς Κλεόβ. Δενδρινός, τεῦχος 71-72, διεύθυνση Κοραῆ 7 Ἀθήνα.

— «Ἡ Φλόγα», μηνιαῖο λογοτεχνικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ περιοδικό. Διευθυντὴς Γιάν. Φλιάσιος, τεῦχος 20, διεύθυνση Γ'. Σεπτεμβρίου 15 Ἀθήνας.

— «Μέλισσα», μηνιαῖο πλουτοπαραγωγικὸ περιοδικό. Διευθυντὴς Προκόπ. Νικόλης, τεῦχος 80. Διεύθυνση Τρίκαλα-Θεσσαλίας.

— «Θάρος», καθημερινὴ ἔφημερίς Τρικκάλων. Διευθυντὴς Λεων. Κλειωνόπουλος. Διεύθυνση ὁδὸς 25 Μαρτίου Τρίκαλα.

— «Ἐπαγγελματικὸς Τύπος», ἑβδομαδιαῖο ὄργανο ἐπαγγελματιῶν. Διευθυντὴς Ε. Σκουρλέτης, διεύθυνση Ζεῦξιδος 1 Ἀθήνα.

— «Ἐπαρχία», ἑβδομαδιαῖα Θεσσαλικὴ ἔφημερίς, ἐπὶ τῆς ὕλης Σ. Δελακώτσος - Γ. Μαμάκης. Κοραῆ ἀρ. 4 Βόλος.

— «Ἡπειρωτικὸν Μέλλον», ἔφημε-

ρίς Ἡπειρωτῶν, Διευθύνεται ἀπὸ Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ, ὁδὸς Σοφοκλέους 26 γ'. Ἀθήνα.

— «Δωδεκανήσιος», δελτίο Δωδεκανησιακῆς Νεολαίας Ἀμερικῆς, μηνιαῖο, διεύθυνση 311 West 37 th st. New York.

— «Πρόσδος», ἑβδομαδιαῖα ἔφημερίς Ἀλμυροῦ, διευθυντὴς Κ. Καραγεώργης, Διεύθυνση Ἀλμυρὸς Θεσσαλίας.

— «Ἐπτάνησος», Κερκυραϊκὴ ἑβδομαδιαῖα ἔφημερίς, Διευθυντὴς Π. Μαρτίνης Ἀγίας Κερκύρας 17 Κέρκυρα.

— «Τύπος», ἑβδομαδιαῖα Θεσσαλικὴ ἔφημερίς, διευθυντὴς Δ. Τιμπούκης. Γραφεῖα Δημητριάδος 179 Βόλος.

— «Δωδεκάνησος», ἑβδομαδιαῖο ὄργανο Δωδεκανησιακῆς Νεολαίας Αἰγύπτου ἐκδιδόμενο ἀπὸ Ἐπιτροπὴ Β. Ρ. 155 Alexandrie.

— «Ὁ Ποιμὴν», μηνιαῖο ἐκκλησιαστικὸ περιοδικό, Διευθυντὴς Ε. Κλεόμβροτος Π. Θ., τεῦχος 3-4, Μυτιλήνη.

— «Ἑλληνικὰ Φύλλα», μηνιαῖο περιοδικό, τεῦχος 30. Διευθυντὴς Μάριος Βαϊᾶνος, διεύθυνση Καρόρη 13 α'. Ἀθήνα.

— «Μακεδονόπουλο», μηνιαῖα ἔκδοση τῆς «Χαρούμενης Συντροφιάς» τεῦχος 120, Διεύθυνση Μητροπολίτου Ἰωσήφ 10 Θεσσαλονίκη.

— «Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησης», μηνιαῖο περιοδικὸ τεῦχος 331 Διευθύντρια Εὐγενία Ζωγράφου διεύθυνση Μενάνδρου 83 Ἀθήνα.

— «Μακεδονικὴ Ἠχώ», ἑβδομαδιαῖα ἔφημερίς. Διευθυντὴς Λώλης Σμυρλῆς Βέροια.

— «Κυπριακὰ Γράμματα», 15θήμερο περιοδικὸ μελέτης καὶ τέχνης, τεῦχος 14-16 Διευθυντὴς Κ. Προύσης - Οὐζουνιάν ἀρ. 11 Λευκωσία Κύπρου.

— «Λόγια σὲ ῥίμες» ποιητικὴ συλλογὴ κ. Χρ. Παραπαντάκη (Ὁρεινοῦ) μὲ πρόλογο κ. Γ. Μυλωνογιάννη, ἔκδοση περιοδικοῦ «Φλόγα».

— «Γενικὴ Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία», μηνιαῖα ἔκδοση βιβλιοπωλείου Εὐτ. Βα-

γιονάκη, τεῦχος 60, Ἀκαδημίας 56 α'. Ἀθήνα.

— «Μακεδονικὴ Νεολαία», 15θήμερο περιοδικὸ «Σαλονικιώτικης Παρέας», τεῦχος 10 - 11, Παλ. Πατρῶν Γερμανοῦ 11 β'. Θεσσαλονίκη.

— «Στεναγοὶ καὶ Πόθοι» ποιητικὴ Συλλογὴ ὑπὸ κ. Γιάννη Λεύκη, Κύπρος.

— «Πατρίς», Ἑλληνικὴ ἔφημερίς Νοτίου Ἀμερικῆς. Διευθυντὴς Ἀθ. Βαϊρακλιώτης, Λεωφόρος Canninq 1329 Buenos Aires.

Ἡ Ἀλληλογραφία μας

— κ. Ν. Τωμαδάκη, Χανιά. Ταχυδρομήσαμε τὸ 5ο τεῦχος μας. Ἡ ἔτησία συνδρομὴ τοῦ περιοδικοῦ μας εἶναι δραχ. 75.

— κ. Τάκη Μουζενίδην, Θεσσαλονίκη. Γράμμα σας καθὼς καὶ μπλὸκ συνδρομητῶν πείραμε. Σᾶς γράψαμε ταχυδρομικῶς.

— Καν Κατ. Α. Σιδερεῆ, Σύρον. Τὸ γράμμα σας ἀτυχῶς τὸ πείραμε ἀργὰ κι' ἔτσι δὲ μπορέσαμε ἔγκαιρα νὰ κάμουμε ὅ,τι γράφατε. Μᾶς συγχωρεῖτε.

— κ. Κωσ. Κаланτζῆν, Βόλον. Συνεργασία σας πῆραμε καὶ δημοσιεύεται. Τὰ λόγια σας μᾶς συγκινοῦν πολὺ. Περιμένουμε πάντα νέα σας.

— κ. Τ. Κρόκιον, Ἀλμυρό. Ἐντυπώσεις σας δημοσιεύονται.

— κ. Γ. Βαλέταν, Πλωμάρι. Στὸ γράμμα σας ἀπαντήσαμε ταχυδρομικῶς.

— κ. Τάκη Λόξαν, Πύργον. Εὐχαριστοῦμε θερμὰ. Θὰ δημοσιευθοῦν μὲ τὴ σειρά τους ὅ,τι στείλατε.

— κ. Π. Πατρινόν, Ἀθήνα. Θὰ δημοσιευθοῦν στὸ ἄλλο τεῦχος. Τεύχη σᾶς ταχυδρομήσαμε. Εὐχαριστοῦμε.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Μὲ τὸ σημερινὸ τεῦχος συμπληρώνεται μιὰ ἑξαμηνία, κατὰ συνέπεια τελειώνει καὶ ἡ συνδρομὴ ἐκείνων τῶν συνδρομητῶν μας, πὺ εἶχαν ἔγγραφή γιὰ ἑξάμηνο. Ὅλοι τῆς κατηγορίας αὐτῆς οἱ κ. κ. συνδρομητῆς μας παρακαλοῦνται νὰ μᾶς ἐμβάσουν ἔγκαιρα τὴ συνδρομήτους, γιὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἀποστολὴ τοῦ περιοδικοῦ.

ΑΧΙΛ. Γ. ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ

Χειρ. Ὀδοντίατρος

Πτυχ. Ἐθνικ. Πανεπιστημίου

9 Ὀδὸς Κομμουνδούρου Ἀριθ. 9

Δέχεται: 9-1 π.μ. καὶ 4-7 μ.μ.

ΠΕΡΜΑΝΑΝΤ ΚΑΙ

ΧΤΕΝΙΣΜΑ ΜΕ ΓΟΥΣΤΟ

ΣΤΟΥ ΑΡΑΠΙΔΗ - ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΛΑΡΙΣΑ—Ὀδὸς Ἀσκληπιοῦ

ΧΡΩΜΑΤΑ
 Μαλλίνων,
 βαμβακερών
 μεταξωτών,
 δερματων,
 - επίπλων,
 λινών κλπ.
 ετου **ΚΟΥΛΟΥΡΑ**
 Μακεδονίας 75

ΑΝΔΡ. ΚΟΥΤΣΙΝΑΣ

ΛΑΡΙΣΑ

ΚΑΣΜΗΡΙΑ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ

ΥΦΑΣΜΑΤΑ

ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΩ 1870

Τὸ Ἀρχαιότερον

Κατάστημα ἐν Ἑλλάδι

ΕΙΔΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΑΣΜΗΡΙΩΝ
ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΓΚΟΛΤΣΟΥ
 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ - ΛΑΡΙΣΑ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ
 ΚΑΙ ΑΝΔΡΙΚΟΝ ΠΙΛΟΝ
 ΒΑΦΕΙΟΝ & ΚΑΘΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ ΔΙ' ΑΤΜΟΥ

Λ. ΜΠΕΡΤΟΛΗ
 ΓΩΝΙΑ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ - ΚΟΥΜΑ
 ΕΝ ΛΑΡΙΣΗ

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΡΚΙΔΗ
 ΠΑΡΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ-ΛΑΡΙΣΑ

Μοντέρνο Στυλ

Φορμάρισμα Γούστο

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΥΣΥΝΕΙΔΗΤΟΣ

Ἡ χαρὰ ποὺ σαγηνεύει καὶ
 γεννᾷ τὸ γυναικεῖο θέλημα
 προέρχεται ἀπὸ τὸ γούστο
 καὶ τὴν ἐφαρμογὴ ἑνὸς Καπέλ-
 λου σὲ κομψὸ κεφάλι
 Μόνον ἢ Καλλιτέχνις Δνις

ANNA ΣΔΟΥΓΚΑ

Κατέχει τὰ μυστικὰ
 τῆς ἐπιτυχίας αὐτῆς
 Κομψότης - Ἐφαρμογὴ - Γούστο
 ΤΙΜΑΙ ΑΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΟΙ
 Ὁδὸς Ἀκροπόλεως
 (Παραπελάριος Γραφείων «Κήρυκος»)

Κάθε καλλιτεχνικὴ τε-
 σογραφικὴ ἐργασία σας,
 κάθε καλοδεμένο βιβλί-
 ο σας στὸ βιβλιοχαρτω-
 λειὸ **Κ. ΤΟΥΦΕΞΗ**

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΘΩΜΑ ΛΙΟΥΛΙΑ

ΥΦΑΣΜΑΤΑ ΨΙΛΙΚΑ

ΕΙΔΗ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ

Β. ΠΡΑΣΣΑ

ΤΙΜΑΙ ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΣ

*Ἐπίσης εἰς τὸ ἄνω
Κατάστημα δὲ βρῆ-
τε καὶ Τουνναρικὰ
διάφορα*

ΑΔΕΛΦΩΝ ΓΩΓΟΥ
ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ - ΛΑΡΙΣΑ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

ΑΡΤΟΠΟΙΪΑΣ ΚΟΥΛΟΥΡΟΠΟΙΪΑΣ

ΚΑΙ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

ΠΕΤΡΟΥ ΔΟΜΑΚΗ

Ὁδὸς Ἀσκληπιοῦ - ΛΑΡΙΣΑ
ΠΡΟ-ΙΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

ΚΟΥΛΟΥΡΟΠΟΙΪΑΣ

Παξιμαδάκια Ζοζεφίνας Μπαϊνεο
Βιεννέζικα, Σμυρνέικα, Βανίλλιας,
Μπύρας, Γάλακτος, Κανέλλας
Ἑπταζύμου. Κουλουράκια Βανί-
λλιάς, Κανέλλας, Βουτύρου

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

Πάστες διάφορες Γλυκὰ Ταψιού
Κουραμπιέδες ἀμυγδάλον, Σοκολα-
τάκια Πτι-Φούρ, Φρούτ Γλασέ,
Ἀμυγδαλωτὰ Τσουρέκια, Κέκ
Βουτήματα - Σταφιδάψωμα

Στὸ Κατάστημα τοῦ κ.

Ν. ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΥΛΟΥ

θὰ εὑρητε ὅλα τὰ εἶδη Κυνη-
γίου, Φωτογραφικῆς, Μουσι-
κῆς, Γραμμοφώνων, Ἐνδύσε-
ως, Ποδηλάτων, Σπόρ κ.λ.π.
Εἰς ΠΛΟΥΣΙΩΤΑΤΗΝ ΣΥΛΛΟΓΗΝ
ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ 25

ΓΝΗΣΙΟΣ

ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΟΣ ΚΑΦΕΣ

ΜΟΝΟΝ ΣΤΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΚΑΛΛΗ

Ἐγκαταστάσεις μηχανημά-
των τέλειαι καὶ πολυετῆς πεῖ-
ρα, ἐξασφαλίζουν εἰς τὴν πα-
ραγωγὴν μας ποιότητα ἐξαι-
ρετικὴν καὶ ἀπαράμιλλον γεῦ-
σιν καὶ ἄρωμα.

ΟΔΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ Ἀριθ. 17

ΧΡΥΣΟΧΟΕΙΟΝ - ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ

ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΙΕΙΟΝ

ΜΙΧ. ΔΟΥΒΛΕΤΗ

ΚΑΙ

Χ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΙΝΟΥ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ - ΛΑΡΙΣΑ

ΑΡΖΑΝΤΕΡΙ ΚΑΙ

ΜΠΙΖΟΥΤΕΡΙ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΗΓΓΥΗΜΕΝΗ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ 3 3/4 ο/ο

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ: { Ὁψεως 3 1/2 ο/ο
Προθεσμίας 4 1/2 - 6 ο/ο

Ὁ τόκος τοῦ Ταμιευτηρίου ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς κατα-
θέσεως ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΠΑΡΑ ΤΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΗ
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΝΕ ΕΞ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΗΓΓΥΗΜΕΝΑΙ
ὑπὸ τοῦ ΚΡΑΤΟΥΣ καὶ ἀπηλλαγμέναι τελῶν Χαρτοσήμου
καὶ ἐνεργοῦνται εἰς:

ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Ἐν Ἀθήναις Ὁδὸς Πανεπιστημίου ἀριθ. 31

ΤΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: Ἐν Θεσσαλονίκῃ, Ἰωαννίνοις,
Λαρίσῃ, Μυτιλήνῃ, Χανίοις, Ἡρακλείῳ, Ρεθύμνῃ, Ἀγ.
Νικολάῳ, Βάμῳ, Σέρραϊς, Δράμῃ, Ξάνθῃ, Καρδίτῃ, Ἀ-
ργενίῳ καὶ Ξυλοκάστρῳ.

ΤΑΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ: Εἰς ὅλας τὰς Ἐπαρχιακὰς πόλεις
ὅπου ὑπάρχουν ὑποκαταστήματα τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης
τὰ ὅποια καὶ τὴν ἀντιπροσωπεύουν.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΠΝΟΥ

ΑΔΕΛΦΩΝ Ν. ΜΑΤΣΑΓΓΟΥ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1890 - ΕΔΡΑ ΒΟΛΟΣ

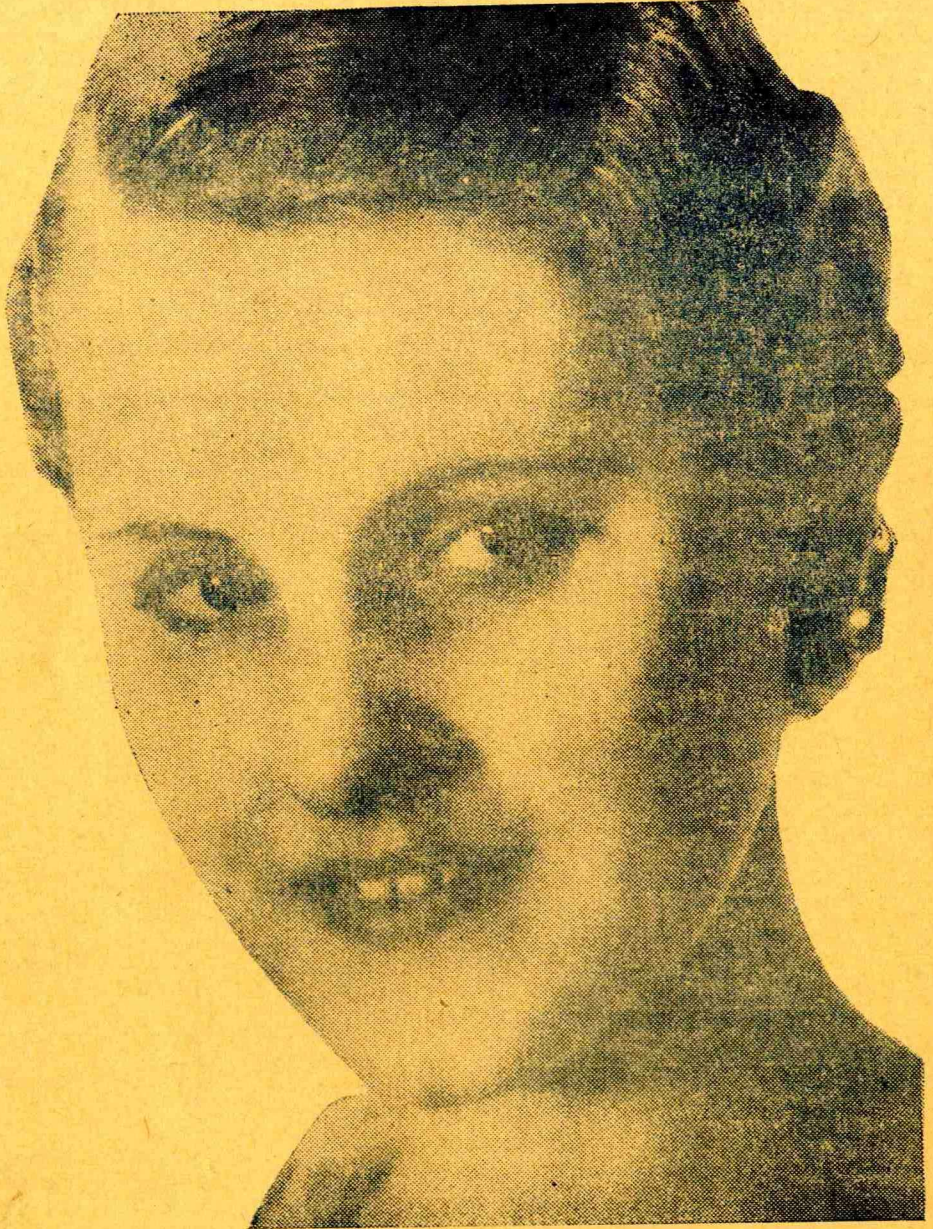
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ:

ΑΘΗΝΑΙ - ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ 1.000.000

ΧΙΛΙΟΓΡΑΜΜΑ ΣΙΓΑΡΕΤΤΑ

ΝΑ Η ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΜΟΥ!!!

**ΜΕ ΤΗΝ ΚΡΕΜΑ ΑΦΡΟΛΙΝΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΥΔΡΑ ΙΛΟΝΚΑ**